

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
OESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugooslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 12 DE ABRIL (APRILA) DE 1941

Núm. (Štev.) 12

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; Za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Vojna z Nemci in Italijani

TOTALITARCI ZAHREBNO NAVALILI NA NAŠO DRŽAVO — JUGOSLOVANSKA VOJSKA SE JUNAŠKO BORI PROTI NACISTIČNI VOJNI MAŠINERIJ — BEOGRAD, LJUBLJANA, SARAJEVO IN DRUGA NAŠA MESTA OBSTRELJEVANA — ZADAR IN SKADAR ZASEDNA — STRAHOVITI BOJI NA BALKANSKEM JUGU

LE VKUP! LE VKUP!

Rojaki! Le vkup!

Oba najhujša sovražnika našega naroda, Nemec in Italijan, ki imata že velike kose naše predrage slovenske in jugoslovanske zemlje v svoji oblasti, sta spet iztegnila svoje grabežljive kremplje po naši domovini. Od preteklega nedelje 6. aprila 1941, je Jugoslavija v vojni z Nemčijo in Italijo. Pograbila je za orožje, da brani svojo neodvisnost, svojo čast in svojo svobodo pred totalitarnimi nasilneži, ki so jo hoteli vkovati v suženjski jarem takozvanega "novega reda", da bi jim tlačnili, da bi prelomila grškemu sosedu dano besedo prijateljstva in ga izdajalski pomagala uničiti, ter da bi svojo usodo prepustila samovoljnosti mednarodnih nacističnih in fašističnih gangsterjev.

Jugoslavija sedanje vojne ni želela, ni je pripravljala, ni je sprožila. Hotela je ostati nevtralna, obvarovati svoje ljudstvo pred strahotami klanja, ohraniti mir, za katerega je od svojega postanka dalje neumorno delala. Zemlje lačna roparska soseda, ki sta se pred nedavnim svečano izjavljala, da bosta "večno" spoštovala nedotakljivost mej naših držav, sta sprožila proti njej svojo vojno silo, ko sta videla, da se jim Jugoslavija noče predati brez boja.

Boj, ki ga je začel naš narod proti totalitarnemu nasilju, je težak, ker se mora braniti proti nacistični vojni mašineriji, ki je pomendrala že skoro vso Evropo. Samo globoko ukoreninjena ljubezen do svobode, trdna nacionalna čast in zavest, da "manj strašna noč je v črni zemlji krili, kot so pod svetlim solncem sušni dnovi", je mogla naš narod odločiti, da ni brezčasno klonil, marveč se je strnil kakor en sam moč postavil proti sovragu.

Strašno trpljenje in težke preizkušnje čakajo naš narod v tem svojem novem junaškem boju za obstoj. Pripravljeni moramo biti na hude udarce, vendar klonili ne bomo nikoli. V tem boju nismo sami. Pol sveta je z nami. Britanski imperij, Severna Amerika in vsi drugi evropski narodi, ki jih nacistična vojska pritiska k tlom, se bore ali pa se pripravljajo na boj proti nacističnemu demonu. Prej ali slej bo sovrag strit, poteptan, uničen, da bo mogla med narodi spet zavladati pravica, prijateljstvo, ljubezen. In iz te nove in pretežke preizkušnje bo Jugoslavija vstala obnovljena, povečana, krepkejša.

Da! Trst, Gorica, Reka, Celovec, Beljak, vsa naša sveta zemlja bo prišla spet v naše roke! To moramo trdno verovati, za to moramo delati, za to doprinesiti žrtve! Naj bodo udarci, ki bodo padali po našem narodu še tako hudi, te naše trdne vere ne bodo omajali.

Rojaki, le vkup! Sovrag se je zagnal proti naši domovini. Dolžnost nas, ki smo v izseljeništvu, je, da z vsemi svojimi moralnimi in materialnimi močmi pomagamo našemu narodu v njegovem boju proti nacističnemu in fašističnemu besu, in da v svojih prizadevanjih ne odnehamo, dokler ne bo njegova peklenska moč strta in ne bo pokleknil v prah in pepel, s katerim je pokrnil cele predele Evrope.

Rojaki, složno in krepko delajmo, kolikor je v naši moči, da se bo to čimprej zgodilo!

Le vkup! Le vkup!

V nedeljo 6. t. m., v zgodnjih jutranjih urah, je Hitler dal nemškemu generalnemu štabu ukaz, naj vrže svoje motorizirane čete proti Jugoslaviji in Grčiji. Brez vojne napovedi se je dvignila nacistična vojska in velika krda letal so šla nad Beograd, Ljubljano, Sarajevo, Novi Sad in celo vrsto drugih naših mest sejat razdejanje.

Približno ob istem času je nacistični zunanji minister čital novinarjem dolgo izjavo, natrpano z izrazi kakršnih je zmožna samo totalitarna "diplomacija", in prepredeno z bedastimi lažmi, ki naj bi svet dokazale, da je Jugoslavija izzvala vojno, ker je pripravljala napad na Hitlerjev rajh.

Obstreljevanje mest

Najbolj so doslej trpela večja mesta zaradi nemških zračnih napadov. Po več sto letal hkratu je že nekolikokrat bombardiralo Beograd s takšno scilovitostjo, da je velik del naše prestolnice v ruševinah in v ognju. Glede Sarajeva trde Nemci, da so ga nemški bombniki skoro popolnoma porušili. Hudo so trpela tudi druga mesta in so barbarski zračni napadi povzročili mnogo žrtev nad civilnim prebivalstvom.

Vlada je izdala proglas, v katerem poziva vse prebivalstvo na odločen boj proti sovragu. Priznava, da je Beograd napol v ruševinah, vendar pa zagotavlja, da bo na njih vstala nova prestolnica naše drage domovine, lepša in ponosnejša.

Kralj Peter II. je izdal na narod sledeči proglas, katerega besedilo se je šele sedaj izvedelo, ker so bile zveze Jugoslavije z zunanjim svetom prve tri dni skoro popolnoma pretrgane:

Proglas kralja Petra II.

"Srbi, Hrvati, Slovenci!

"Nikoli, niti v sanjah niste imeli

namena, da bi komurkoli prizadejali zlo, sedaj pa ste primorani boriti se za obstanek. Storili ste vse, da bi odvrnili vojno, ki se je bila okoli naše države, ter ste želeli živeti v miru, svobodi in neodvisnosti.

"Po zahrbnem napadu, ki ga je sovražnik izvršil v nedeljo, ni nobene dvoma več, da hoče popolnoma uničiti naš narod.

"Trdno sem prepričan, da boste sedaj prav tako junaško branili svojo domovino, kakor ste jo branili v

Kralj Peter II.

preteklosti. Glejmo z mirnim srcem v bodočnost in zaupajmo v Boga in v njegovo pravico. Tolaži naj nas edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev in prepričanje, da bodo složno izvršili svojo dolžnost.

"Naprej, do končne zmage!"

Točnejšo sliko o vojaškem položaju si bo mogoče ustvariti šele čez nekaj dni in se do tedaj ne bomo pustili begati od nobenih "nepotrjenih" novic z bojišč. Na jugu, kjer so Angleži že več tednov izkrcavali v Libiji izvežbane čete, katere imajo vso moderno vojno opremo, nemška vojska še ni prišla v kontakt z angleško vojno silo. Presenečenja niso izključena; lahko bodo slaba,

lahko bodo dobra. Dolžnost nas izseljencev je, da ohranimo mirno kri, trdno vero v končno zmago in trdno odločnost, da v ta namen storimo vse, kar je v naši moči.

Nemci prodrli do Soluna

Na raznih krajih so nemške čete začele vdirati v naše ozemlje s tanki, katere so podpirali moderni bombniki. Največji pritisk so oklopné divizije začele izvajati proti južnemu delu države, v smeri proti Nišu in Skoplju z namenom, da prodrejo do Vardarja in po njegovi dolini udarijo proti Solunu.

Jugoslovanska vojska je takoj stopila v akcijo ter se je junaško borila proti sovražniku, kakor je to doslej že večkrat naglasil tudi sam nemški generalni štab v svojih poročilih, vendar pa najhujšega pritiska ni mogla vzdržati ter se je Nemcem posrečilo prodreti do Skoplja in Niša. Obenem so nemške divizije prebile grško obrambo pred Solunom in prodrle do tega važnega pristanišča, ki je že, kakor javljajo zadnje vesti, v nemški oblasti.

Prve novice z južnega bojišča torej niso dobre, vendar pa ni, da bi človek radi tega izgubil glavo. Pripravljeni moramo biti na najhujše udarce in se tudi sprijazniti z mislijo, da ni izključeno, da bo jugoslovanska vojska morala prepustiti velik del državnega ozemlja Nemcem in se umakniti v z gozdovi zaraščene gorate predele, kjer bodo nemški oklopni oddelki izgubili svojo moč.

Skadar v jugoslovanskih rokah

Na vseh drugih frontah je položaj ugoden za jugoslovansko vojsko, ki odbija napade nemških čet in jim prizadeva težke izgube. Ponekod je naša vojska celo vdrla čez mejo na

Madžarsko in Bolgarijo, kakor tudi v Albaniji, kjer je Skadar že prvi dan padel v naše roke in prodirajo naše čete ob Drini proti jugu.

Zadar so Italijani v naglici izpraznili in ga je naša vojska zasedla takorekoč brez boja. Italijanom se je tako mudilo, da niso niti utegnili uničiti velikih zalog živil in vojne-ga materiala, ki so jih imeli v tem mestu. Prav tako so se Italijani umaknili tudi z Reke, dočim so na severu prišli čez mejo do Kranjske gore.

Anglija in Amerika bosta pomagali

Barbarski napad nacističnega rajha proti nevtralni Jugoslaviji je izzval ogročenje po vsem civiliziranem svetu. Anglija in Združene države Severne Amerike sta takoj obljubili svojo pomoč. Angleško letalstvo že sodeluje z našim letalstvom in v ameriških pristaniščih tovorijo naše ladje vojni material, ki ga bodo Združene države posodile Jugoslaviji za borbo proti totalitarizmu. Prezident Roosevelt je poslal kralju Petru II. brzoglavno obvestilo, da bodo Združene države storile vse, kar jim je mogoče, za Jugoslavijo. V ameriškem javnem mnenju se vedno bolj oglašajo taki, ki so prepričani, da bodo morale tudi Združene države aktivno poseči v sedanjo vojno, da se totalitarnemu zmagu čimprej zavije vrat.

Pogodba o prijateljstvu med Jugoslavijo in Rusijo

Nekoliko ur prej nego so nemške čete napadle Jugoslavijo, je zastopnik naše države v Moskvi podpisal z Molotovim pogodbo o prijateljstvu med obema državama. Po tej pogodbi se je Rusija obvezala, da se bo prijateljski zadržala napram Jugoslaviji v slučaju, da bo naša država napadena. Vrednost te pogodbe bomo mogli oceniti šele, ko bomo videli, kako bo Rusija začela izvajati to prijateljsko zadržanje. Pogodba je bila sprejeta v domovini z velikim navdušenjem in so se v Beogradu izvršile pred ruskim poslatištvom velike demonstracije prijateljstva napram Rusiji.

Ruski listi brez izjeme, odobravaljo korak, ki ga je napravila Jugoslavija, da brani svojo nevtralnost.

Nemcem pa pisanje teh listov in zadržanje nič kaj preveč ne diši, zato je dobilo poveljstvo nemških čet v Romuniji ukaz, da strogo pazi na Rusijo.

Vsekakor je to za Jugoslavijo vesela vest.

Adis Abeba in Massaua v angleških rokah

Medtem ko je Nemčija sprožila svoje vojne sile proti Jugoslaviji in Grčiji, se italijanski kolonialni imperij ruši pod zadnjimi udarci britanske vojske. Prestolnica Abesinije, Adis Abeba, je že v angleških rokah in v sredo je padla Massaua.

Jugoslovanskim izseljencem v Argentini in Uruguayu

SRBI, HRVATI, SLOVENCII!

Naš kralj Peter II. je prevzel 27. marca tega leta kraljevsko oblast, a nato in v zvezi s tem je Nemčija, potem ko je tolikokrat obljubila, da bo spoštovala našo nevtralnost, dne 6. tega meseca zavratno in brez vojne napovedi napadla Jugoslavijo. Kri naših bojevnikov že teče, hiše naših mest se že rušijo.

Naš narod v domovini bo moral prestati težke muke in grenke preizkušnje. Toda kakor verujemo v pravičnost božjo, tako moramo verovati tudi v našo končno zmago. Naj bodo dosežani nemški uspehi še tako veliki, naš sovražnik in sovražnik civiliziranega človeštva bo slednjič poražen.

JUGOSLOVANSKI IZSELJENCI! V tem usodnem trenutku morajo vse naše misli poleteti h kralju in domovini in vse naše moralne in materialne sile se morajo združiti v skupnem naporu, da bomo tudi mi čimveč pripomogli do zmage našega in zavezniškega orožja. K temu nam vsem pomoz Bog!

V Buenos Airesu, dne 6. aprila 1941.

Kralj. poslanik:
Dr. IZIDOR CANKAR.

Vsa italijanska vojska, ki se nahaja v severno vzhodni Afriki, je izgubljena. Verjetno je, da bodo Angličani v doglednem času zaključili vojne operacije ob Rdečem morju ter bodo mogli poslati ojačenja na Balkan, ki postaja sedaj najbolj važno bojišče v sedanji vojni.

BELEŽKE

Ante Valenta, "izaslanik" na smrt obsojenega morilca Ante Pavelića in nekdanji vodja pokopane ustaške organizacije v Južni Ameriki, ki je pred svojim končnim razpadom štela vsega 100, reci in piši ensto članov (kakor je njen tedanji "glavni starešina za Južno Ameriko" javno priznal in napisal), je

svoje zemlje prodal za kos Sedmograške, je mislil, da obstoja Madžarske ne sme tvegati za Hitlerja. Ker se ni mogel upreti nacistični zahtevi, si je nesrečni mož vzel življenje. Drugega izhoda iz "novega reda", v katerega je zašla njegova domovina, ni mogel najti.

Ko so se odnosi med Beogradom in Berlinom začeli nemarno napenjati radi nasilnosti Nemčije, ki Jugoslaviji ni hotela priznati pravice, da sme ostati nevtralna, je italijanska diplomacija začela na vso moč delovati, da bi preprečila izbruh sovražnosti. Ker pri trmistem Hitlerju, ki tudi v Italiji prav tako ukazuje kakor doma, ni mogla nič opraviti, je skušala prepričati dr. Mačeka, da bi

Beograd: mesto je bilo večkrat silno bombardirano.

poslal Hitlerju brzojav, v katerem pravi, da mu "200.000 Hrvatov iz Južne Amerike" obljublja vdanost in ga prosi, naj hrvaški narod "reši iz srbskega suženjstva".

Oni, ki vedo, da je Ante Valenta s svojo zadnjo "domobranksko akcijo" osleparil naivne hrvaške izseljence za nekoliko desetisočakov, katere jim je iz krvavih žuljev izsekal za "ustaško štamparijo" v ulici Venezuela 336, ki je sedaj šla na boben, taki se ne bodo čudili, da se Ante Valenta ponuja Hitlerju za kakšno važnejše mesto v morebitnem "gaullajterstvu" v Zagrebu, ki bi mu omogočilo, da s pomočjo

šel v Rim k Mussoliniju prosit za posredovanje. Italijanska diplomacija, ki je postala strašno nerodna odkar je v fašističnih rokah (medtem ko je pod prejšnjimi liberalnimi režimi znala iz vsakega poraza italijanske vojske iztisniti dobiček), je tudi v tem slučaju doživela razočaranje. Dr. Maček se ni odpeljal v Rim, ampak v — Beograd ter je pred svojim odhodom iz Zagreba priporočil hrvaškim kmetom, naj store vse, kar bodo zahtevale vojaške oblasti za obrambo skupne domovine vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ko je Italijanom to izpodletelo, so začeli namigovati, da imajo z Jugoslavijo pogodbo o prijateljstvu in da se jim torej ne bo treba vojskovati proti Jugoslaviji, če bo Nemčija napadla našo državo. V Rimu so mislili, da bodo naši tako bedasti, da bodo Italijane v Albaniji lepo na miru pustili, dokler se fašistom ne bo pokazala prilika, da zabodejo nož v hrbet, kakor so to storili v slučaju Francije. General Simović, ki na svojem srbskem jeziku nima dlak, marveč naravnost pove, kar misli, je italijanskemu poslaniku Mamelliju svetoval, naj Italija ne... mami Jugoslovane s svojo nevtralnostjo, ker si bo jugoslovanska vojska na vsak način morala očistiti zaledje v Albaniji, ko bodo Nemci napadli. V tem položaju so Italijani našli še toliko korajžje, da so Jugoslaviji napovedali vojno in obenem poslali nujno prošnjo v Berlin, naj jih nemške divizije čimprej pridejo reševati v Albanijo, ker tam ni prostora, da bi junaška vojska mogla bežati drugam nego v... Jadransko morje.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAUSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718

Buenos Aires.

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires

Nasproti postaje La Paternal

Argentinske Vesti

Totalitarni napad na Jugoslavijo

ARGENTINSKA JAVNOST IN NAJBOLJ UGLEDNI LISTI REPUBLIKE OGORČENO OBSOJAJO NEMSKI ROPARSKI NAPAD NA NASO ZEMLJO TER SE DIVIJO JUNAŠTVU JUGOSLOVANOV, KI SO SI UPALI DVIGNITI SE PROTI NACISTIČNEMU DEMONU V OBRAMBO SVOJE NARODNE ČASTI IN NEODVISNOSTI

Kamorkoli si šel v nedeljo 6. t. m. zjutraj, povsod v Buenos Airesu in tudi v notranjosti Argentine si lahko slišal, kako ljudje navijajo radijske aparate in love vesti oddajnih postaj o novem nemškem barbarskem napadu na Jugoslavijo in Grčijo. Pred poslopji velikih dnevnikov so stale velike skupine ljudi, ki so nestrpno pričakovali novih vesti in živahno komentirali dogodke. Povsod si slišal enodušno obsojanje novega nasilja modernih Hunov in naravnost vzhicene izraze občudovanja za Jugoslavijo, ki ni hotela slediti zgledu drugih sosedov, kateri so se pustili brez boja in brez časti poceptati od nemške vojske, marveč je s trdno odločnostjo pograbila za orožje, da brani svojo zemljo, svojo svobodo in svojo bodočnost. V vsak tudi najbolj oddaljen kotiček republike je prodrla beseda Jugoslavija ter se je izgovarjala s simpatijo, z občudovanjem in z vidnimi izrazi globoke solidarnosti, ki veže ljudi vseh narodov, če so prišli svobode in pravice.

To razpoloženje je prišlo v celoti do izraza tudi v pisanju tujakšnih listov, ki so v svojih stolpeh dali duška svojem ogorčenju proti nacističnemu napadu na naš narod in svojim simpatijam napram junaštvu zadržanju Jugoslavije. Veliko in debelo knjigo bi morali tiskati, če bi hoteli ponatisniti vse, kar se je samo v prvih dveh dneh tiskalo o naši državi. Naj na tem mestu ponatisnemo samo v izveščku, kar sta napisala oba največja in najbolj uvaževana argentinska jutranja lista, ki spadata med največje dnevnike sveta.

"La Nación" od 7. t. m., razpravljajoč v zvezi z nacističnim napadom na Jugoslavijo o samomoru madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija, ki ga je v grob spravil nemški ukaz, da mora tudi Madžarska sodelovati pri napadu na našo državo, je pisala, med drugim:

"El cadáver de Teleki viene así a unirse a la macabra estela que señalaba el engrandecimiento del Reich y la política expansionista italiana desde el advenimiento de los regímenes totalitarios en Roma y en Berlín. Su memoria se une a la de Dollfus y Alejandro de Serbia, asesinados en 1934; de Schuschnigg, desaparecido, más trágicamente todavía, después de la anexión de Austria; de todos los estadistas checoslovacos, polacos, noruegos que, al caer en manos de la Gestapo, fueron arrojados a los campos de concentración. Es una figura más en la cohorte innumerable y sufrida de los pueblos desalojados de sus hogares, arreados como reses conducidos al matadero, en esta hora sombría, en esta hora cruel que los sentimientos más nobles han sido conculcados; en que las conquistas más preciadas del derecho de gentes, en el sentido de humanizar la guerra, parecen perdidas. Cuando las ciudades abiertas son bombardeadas. Cuando las poblaciones civiles: ancianos, mujeres y niños, son exterminados. Cuando los buques indefensos son hundidos sin previo aviso. Cuando, en una palabra, se hace caso omiso de todo lo que los pueblos civilizados se habían comprometido a respetar, en una lenta campaña iniciada en el siglo XVII y que, al final del pasado y principios de éste, parecía haber alcanzado una consagración definitiva en las dos Conferencias de La Haya.

"En medio de ese colapso general, la invasión que el Fuehrer ha decretado contra Grecia y Yugoslavia, países que jamás ofendieron al Reich, es sencillamente un episodio más en esta sombría catástrofe en

que el mundo se hunde."

"La Prensa" od 8. t. m., je objavila v daljšem članku o Jugoslaviji sledeče vrstice:

"Otra nación europea se ve compelida a tomar las armas para defender su soberanía: Yugoslavia. La reacción producida en ese valiente pueblo contra la presión del negociador germano, que estuvo a punto de sorprenderla con sus numerosos ejércitos, colocados de antemano junto a sus fronteras, y de su aviación de guerra, que previamente había ocupado los aeródromos más cercanos en territorios que no son de su pertinencia, pasará a la historia como un ejemplo de heroísmo, como un admirable sacrificio consumado en favor de la causa común de la libertad."

Kralj. poslaništvo v Buenos Airesu je prejelo ves dan v nedeljo in naslednjih dneh brzojavna, telefonska, pismena in osebna zagotovila simpatij tujakšnih uglednih osebnosti, listov in organizacij, in, kakor je razumljivo, tudi iz vseh naših naselbin. Jugoslovanski izseljenci v Argentini in Uruguaju so danes strnjeni kakor še nikoli. Izražajo svojo globoko vdanost kralju in državi in mnogi se ponujajo za službo, da bi domovina potrebovala borec.

G. dr. Izidor Cankar, kraljevski poslanik, je v nedeljo objavil proglas na jugoslovanske izseljence, katerega objavljamo na drugem mestu. Tujakšnji večerniki so v svojih prvih popoldanskih izdajah v nedeljo prinesli sledečo izjavo, ki jo tu podajamo v prevodu:

"Vsakdo ve, da Jugoslavija te vojske ni hotela. Od nje prvega početka se je proglasila za nevtralnno, je taka bila in je hotela ostati, čeprav je premnogo jugoslovansko oko zamišljeno gledalo za vlaki, ki so vozili v Nemčijo in Italijo žito, meso, sirovine. Ljudstvo je stiskalo pasove in zobe in je ostalo disciplinirano, vse dokler nam Nemčija, cinično priznavajoč nacionalno suverenost, ni obenem odrekla pravice do nevtralnosti. Ko si je narod predstavil strašno možnost, da bi mi utegnili prevažati topove za hrbet prijateljske in junaške Grčije in da bi utegnili kasneje tudi sami biti "miroljubno" zasedeni kakor nekateri naši sosedji, je oboroženi del ljudstva, to je vojska, vrzel vlado, in vse, prav vse politične stranke so to dejanje odobrile. Vedite, da je nova vlada priznala veljavnost protokola, potpisane na Dunaju 25. marca, toda Nemčiji to ni bilo dovolj. O bodočem misterioznem "novem redu" se ve kaj malo, le en njegov zakon je že sedaj docela jasen: Sosed, ali hlapčuj, ali te ubijem! Jugoslavija ni hotela hlapčevati in zato je sedaj v vojski.

"Kakšna bo ta vojska? Nisem strateg in vem samo to: Naša vojska bo storila svojo dolžnost, vzgojena v preizkušnem nauku svoje zgodovine, da individualno življenje ni največje dobro, in z pomočjo božjo in civiliziranega sveta, katerega ponos in upanje je danes anglosaksonska rasa, bo zmaga. Nemčija bo poražena, ker se je kakor od napuha in sovraštva plameč demon zaletela v moralni red, ki ohranja družbo, da ne razpade, in ker njene fizične sile ne zadoščajo, da podjarmi največji del sveta.

"Z grozo mislim na trpljenje, ki čaka naš narod, toda mislim obenem z globokim zadoščenjem na dan zmage, ko bo Jugoslavija mogla reči: Tudi jaz sem, po svojih močeh, pomagala rešiti svet."

Potrebno je, da se sedaj pospeši akcija za organiziranje vsega naše

ga izseljeništa z namenom, da se s čimvečjim uspehom začne akcija za zbiranje sredstev, ki naj naši domovini pomagajo v sedanjem težkem boju proti krvoločnemu sovražniku. Kakor je znano, sta se v Buenos Airesu že osnovala dva pripravljalna odbora, meddržveni in ženski, ki že delujeta v tem smislu. Potrebno pa je, da vsi podpremo njuno akcijo s tem, da se prijavimo ali naravnost odborom ali pa organizacijam, ki so v meddržvenem odboru zastopane.

Zabeležiti moramo, da je g. inž. Borislav Gjukic dal prvi rodoljubni zgled. Javil se je kralj. poslaništvu s pismom, kateremu je priložil ček za 500.— pesov kot svoj prvi prispevek.

ZAHVALA

Ko je Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel kraljevsko oblast ter je kralj. vlada sklenila, da se ne pokori zapovedi totalitarnih držav, marveč da z orožjem v roki brani čast in svobodo naše države, so mnogi jugoslovanski izseljenci poslali iz Argentine in Uruguaja brzojavne čestitke in voščila Njegovemu Velikanstvu kralju in kraljevski vladi.

Po naročilu kraljevske vlade imam čast zahvaliti se tem potom vsem rojakom in društvom za izraze vdanosti kralju in domovini ter za njihovo pripravljenost, da z vsemi svojimi silami pomagajo svoji domovini v tej težki borbi, ki ji je bila vsiljena.

Buenos Aires, 7. aprila 1941.

Kraljevski poslanik:
DR. IZIDOR CANKAR

DOMAČE VESTI

ČLAN "SLOVENSKEGA DOMA" SE JE PONESREČIL

V bolnišnici Alvear se nahaja Rijavec Zorko, član "Slov. doma", ki se je poškodoval na nogi.

Želimo mu skorajšnjega okrevanja!

NOV GROB

V nedeljo je umrla v bolnici Tornú Cigoj Marija iz Malovšč pri Čerčih.

Pogreb se je vršil v ponedeljek. Zapušča v Argentini sestrin Ivanko in Olgo.

Gospodarji, pri katerih je služila so jo dali položiti v svojo družinsko grobnico.

Sestrana naše iskreno sožalje!

ROJAK V BOLNIŠNICI

V bolnišnici Alvear se nahaja Rolih Josip iz Hraščeve pri Sv. Petru na Krasu nahaja se v dvorani 22.

Želimo, da bi se kmalu vrnil zdrav na delo.

ZAHVALA

Podpisana, se tem potom zahvaljujem Jug. društvu "Samopomoč Slovencev" za nakazano denarno podporo v moji bolezn. Tri mesece se že nahajam v bolnišnici Tornú ter upam, da bom mogla kmalu zapustiti bolniško posteljo, ker se mi zdravje vidno boljša.

Obenem se zahvalim vsem onim članom, ki so mi še posebej priskočili na pomoč z denarnimi prispevki in me obiskali ter donosali darove. Vsem najlepša hvala!

Članica Jug. dr. "Sam. Slov."
Sonja Golja.

Vesti iz organizacij

Pismo iz Ljubljane

Naši rojaki bodo gotovo z največjim zanimanjem čitali naslednje pismo, pisano v Ljubljani 20. marca t. l., t. j. dva dni prej nego sta se Cincar-Marković in Dragiša Cvetković odpeljala na Dunaj, da tam podpiseta znani protokol. Pismo je nad vse zanimiv dokument o razpoloženju v Sloveniji tik pred dunajskim sestankom. Vsebuje pa tudi zelo zanimive novice. (Uredništvo).

Ljubljana, 20. marca.

Čeprav gre pismo po zraku, bo vendar hodilo najbrž do Velike noči preden bo priromalo v Buenos Aires; zato že danes voščim velikonočne praznike. Nevarnost pa je tudi, da bodo pozneje pisma še delj časa hodila, če bomo enkrat okrog in okrog obkoljeni. Nihče sicer ne uga-ne vseh nemških načrtov, vendar je tu splošno prepričanje, da vsak dan lahko udarejo na Grke in morda zapro še to pot na Solun.

Mi smo sedaj v "velikem prijateljstvu" z Nemci. Dogovorjeno je, da bo podpisan pristop k ošišču odnosno k trozvezi. Kdaj se to zgodi, še ne vemo. Zdi se, da kmalu. Ta pristop bo sicer omejen z različnimi klavzulami, ki naj izražajo našo teritorialno nedotakljivost in neodvisnost, toda danes itak nihče ne verjame v pogodbe. Razume se tudi samo po sebi, da ta podpis nikomur ne gre od srca, ampak je izraz pritiska in strahopetnosti. Vidi se tudi jasno, da noben pogodbenik drugemu nič ne zaupa. Zato tudi nihče ne ve, kaj bo končno iz vsega tega. V Beogradu razlagajo stvar z naslednjo zgodbo: Sultan je obsodil cigana na smrt na vešalih. Kot zadnjo milost si je cigan izprosil, da sme naučiti sultanovega psa žvižgati. Ker je bila zadnja milost, mu je bilo udovoljeno in tudi sultan je bil vesel, da bo znal njegov pes žvižgati. Vprašali so cigana, zakaj si je izbral nekaj takega, česar ne more napraviti. Pa je odgovoril: v enem letu lahko sultana vrag vzame, ali pa pes pogine, in na vsak način bom živel še en leto.

Tako obešenjaško razpoloženje je v nekaterih krogih v Beogradu. Mi Kranjci pa mislimo, da je ta podpis sramoten, in pravimo to: na koncu bo zmaga Nemec, bo delal z nami, kar bo hotel, ne glede na pogodbe, ki jih je podpisal. In najbolj bomo udarjeni Slovenci. Germanofilski Hrvati vsaj lahko upajo, da bi v takšnem slučaju Hrvatska mogla postati protektorat, Srbi smejo računati, da bi jim v slučaju nemške zmage moglo vendarle nekaj ostati, morda kot nemškim vazalom, za Slovence pa ni nobenega upanja, če Nemec zmaga. Mi smo Nemcem na poti do morja in zato nas bodo pohodili, če bodo oni določali meje v novi Evropi. Če zmaga Anglež, bo šel brez interesa preko nas. Če nam nič ne bo vzel, tudi ne bo imel nobenega interesa, da kaj dobimo ter se bomo morali v takem slučaju opovedati za nedogleden čas, in morda za vselej, oni slovenski zemlji, ki so nam jo sosedje po krivici vzeli.

Od politike podpisovanja ošiščne pogodbe se Slovincem ne obeta nič dobrega. Zato hodi mnogim po glavi, da bi se bilo treba za tak slučaj oddaljiti v imenu slovenskega naroda od politike trojnega pakta ter stopiti na strana Angležev in Amerikancev. Menda je že odšel v inozemstvo znani dr. Ivan Marija Čok, eden od voditeljev primorskih emigrantov. Mi tu ne vemo, kaj se bo še vse zgodilo, toda tisti, ki ste vamejstvu, morate misliti na to. Morda postane to vprašanje kmalu čisto resn in za Slovence zelo važno.

Rekel sem že, da nihče ne more predvidevati dogodkov in nadaljnega razvoja te naše zadeve z ošiščem. Mnogi se tolažijo s tem, da bo naša diplomacija na bizantinski način prekanila nasprotnika in da podpis trozveznega pakta ne bo njena zadnja karta.

Vestii z naših krajev, ki so pod Italijo, prihajajo z velikimi zamudami. Nemška in italijanska cenzura tako mrevvari vsako pismo, da po-

sta v Ljubljano. Prehodi čez mejo so zaprti. Celo tihotapci, ki poznajo vse koticke in vse zvijače, postaja posel vsak dan težji, ker Nemcev, ki so med Italijani, še ne znajo podkupiti. Nemška kontrola je po celi Italiji in tako tudi na meji. Tako si je Italija v tej vojni že priborila nemško nadoblast...

Kar se tiče prehrane, je doslej več kričanja o težkočah kakor pa resničnega pomanjkanja. Malo je le pšenične moke, ker je gre pač ogromno za armado, ki je mobilizirana in potrebuje zaloge, in ker je bila tudi slaba letina. Vse drugo pa se dobi, razen nekaterih kolonijalnih pridelkov. Razume pa se, da se je vse silno podražilo in da je zlasti tisti sloj prebivalstva, ki ima fiksne plače, težko udarjen. Na vsak način smo pa še mnogo na boljšem nego Italija in vse tiste dežele, ki so prišle pod oblast nemške oborožene sile.

Sokolski sestanek

V zvezi z dogodki v domovini sta sokolski društvi "Sokol Buenos Aires I." in "Sokol Dock Sud-Boca" sklenili pozvati vse svoje članstvo, moške in ženske na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 13. t. m. ob 5 uri popoldne, v sokolskih prostorih, ulica J. M. Núñez 1756 na Dock Sudu.

Na sestanku se ima razpravljati o načinu kako pomoči naši domovini Jugoslaviji.

Odbora sokolskih društev prosita, da se sestanek udeležijo tudi drugi dobri Jugoslovani.

Prireditve za pomoč domovini

Sokol Dock Sud-Boca in Sokol Buenos Aires I. bosta priredila v soboto 26. aprila ob 9 uri zvečer sokolsko akademijo.

Čisti dobiček je namenjen za pomoč domovini v borbi proti neprijatelju, za ohrano samostojnosti, neodvisnosti in narodne svobode.

Akademija se bo vršila v poljski dvorani, ulica Billingham 1767 na Dock Sudu.

Občni zbor "Slovenskega doma"

Občni zbor "Slovenskega doma" se je vršil v nedeljo 6. t. m. Radi pomanjkanja prostora priobčimo poročilo prihodnjici.

Sestanek jugoslovanskih izseljencev

Na seji pripravljalnega odbora Udruženja jugoslovanskih izseljencev, ki se je vršila v prisotnosti delegatov 15 društev in izseljencev je bilo sklenjeno, da se skliče sestanek vseh jugoslovanskih izseljencev za nedeljo 20. t. m. ob 10 uri popoldne.

Vsi Jugoslovani, brez razlike mej, poklica, spola in starosti, prihitite na ta sestanek, da se bo izbralo odbor, ki bo vodil delo o pomoči Jugoslaviji in njenemu prebivalstvu, ki že občuti grozote prešernega sovražnika do našega naroda in vsega Slovanstva.

Ker nas veže sveta dolžnost, da pomagamo našim doma, gotovo ne bomo od sestanka izostali.

Sestanek se vrši 20. t. m. ob 10 uri predpoldne v angleški dvorani "Princa Jurija", ulica Sarmiento 1230.

OTVORITEV SEZONE "WAGNERIANA"

Dne 28. aprila bo otvoritev sezone društva "Wagneriana", katero bo tvorila "Ruska opera iz Pariza" pod vodstvom slavnega ruskega glasbenika gosp. Cirila Slavjanskega-Agrenova.

Prosimo rojake, da se koncerta udeležijo.

Prireditve "Slovenskega doma" odložena

Težki časi so nastali za našo domovino. Že teče kri naših bratov in očetov na bojnih poljanah in umirajo za svobodo, ki smo si jo težko in s krvjo pridobili. Rušijo se domovi, pod ruševinami pa umirajo in zdi-hujejo ranjenci.

Ali moremo mi tedaj tukaj se veseliti in plesati? Ne! Tega ne moremo in ne smemo. Zato pa je sklenil občni zbor našega društva, da se prireditve, ki bi se imela vršiti 20. t. m. ne bo vršila, pač pa pozivljamo vse rojake in rojakinje, ki imajo vsaj malo srca za naše trpne v domovini, da se udeležijo sestanka, ki bo ta dan ob 10 uri popoldne v angleški dvorani "Princa Jurija", ulica SARMIENTO 1230.

Proslava vstoličenja kralja Petra II.

Udruženje jugoslovanskih izseljencev je sklenilo povabiti vse srb-ske, hrvaške in slovenske izseljence iz Buenos Airesa in okolice na cerkveno proslavo vstoličenja kralja Petra II. Slavnostna sv. maša bo za katoličane v nedeljo 13. t. m. ob 11. uri v cerkvi sv. Rože, ki se nahaja na križišču ulic Belgrano in Pasco, nji cerkvi, v katero je vhod z ulice in sicer ne v zgornji, marveč v spod-Pasco.

V pravoslavni cerkvi, ulica Brazil 315 bo ob 10 uri.

Že sedaj pozivamo vse rojake, da se te slovesnosti v čim večjem številu udeležijo in s svojo navzočnostjo izpričajo svojo vdanost narodu in kralju ter zaupanje v usodo naše narodne države.

JUGOSLOVANSKO DRUŠTVO "Slovenska Krajina"

Vas poziva, in vašo družino na velko

VINSKO TRGATEV

šterci bomo imeli v Saloni G. Armand Otegui v prešnji staroj "SLOVENSKI" gostilni g. Celeca, MANUEL ESTEVEZ 499 esq. DEAN FUNES, AVELLANEDA, v SOBOTI dne 19-ga APRILA 1941 ob 8.30 vori večer.

Poleg dobrega razvedrila, bo tudi licitacija, rifanje in šaljiva pošta. Vstopnina: za moške \$ 0.50; za ženske prosto.

Vas vlijudno vabi

O d b o r

Ne odobravajo vsi Nemci Hitlerjevo nasilje

Med vsakim narodom je dobiti tudi poštenih ljudi, tako tudi med Nemci. To dokazuje dejstvo, da je naše kr. poslanstvo prejelo poleg nebrojnih pismenih in brzojavnih čestitk raznih narodnosti tukaj v Argentini, tudi brzojav nemškega dnevnika "Argentinisches Tageblatt" brzojav sledeče vsebine:

"V ime nemško govoreče kolonije v republiki Argentini, Vas prosim, da sporočite svojemu junaškemu narodu in jugoslovanskim priseljencem v Argentini naše najiskrenejše simpatije in občudovanje, želimo Vam popolno zmago nad podlim napadalcem na Vašo zemljo. Ernest S. Alleman."

Slov. Delav. Podporno Društvo "Edinost" v Córdoba

ČLANSKI SESTANEK ČLANI! Vsi v nedeljo, dne 20. APRILA t. l., na članski sestanek, na katerega vas vlijudno vabi odbor, da se ga udeležite.

Sestanek se bo vršil v prostorih in hiši tovariša Ivana Goršeta, ulica Calchaquí Norte, vogelj Mis Amores (Alberdi), ob 14 uri (ob 2 uri popoldne).

Dnevni red:

1. Otvoritev sestanka.
2. Poročilo tajnika, blagajnika in drugih funkcionarjev.
3. Čitanje pravil in odobritev pravil od članstva.
4. Predlogi nekaj zemljišč, za nakup za zidanje društvenega doma.
5. Plačevanje zaostale članarine.
6. Razno.

Torej vabimo vse člane in rojake, da se udeležijo tega sestanka, ker bo imel velik pomen za naše Društvo, da bo moglo delovati z uspehom v tej okolici.

Društvo je treba spraviti na pravo pot, katero imamo zarisano od početka.

Za odbor Slovenskega Delavskega Podpornega Društva "Edinost" v Córdoba

Anton Stepan, tajnik.

Pravimo: država, občina, društvo, torej vsaka od teh omenjenih ima svoje pogoje. Kakor ima torej vsaka država, svoje zakone po katerih se ravna, tako tudi društvo ima svoje voditelje in članstvo mora spoštovati od konec do kraja zakone, ki so Pravila, katere si je samo odobrilo in potrdilo.

Državljeni plačujejo državne davke in še druge naklade, da mora država vršiti svoje obveznosti napram narodu. Enako morajo tudi člani plačevati članarino društvu, da lahko vrši svoje posle in zamore napredovati.

Kakor je že navadno, da si nismo vsi ljudje enih misli in sposobnosti, tako je tudi v društvu. Nekateri so za gospodarstvo, drugi za razne zabave, prireditve itd., tretji za razna predavanja in druge reči, a vsi so društvu potrebni.

Kakor pa odhroniki niso ničesar drugega, kakor izvrševalci volje članstva, tako članstvo mora upoštevati odredbe odbora, v skrajnem slučaju ugovarjati, če vidijo, da se deluje v škodo društva.

Ako odbor noče upoštevati večine članskih ugovorov, gotovo nastane med članstvom nezadovoljnost in gotov razpad društva. Člane, ki so društvu škodljivi se jih izključi iz društva.

Društva ne sme nihče izkoriščevati. Pri društvu uživajo vsi člani enake pravice in imajo tudi enake ugodnosti.

Dobijo se ljudje, ki so voljeni v odbor in si s tem nalikujejo razne pravice. Teh pravic pa se morejo posluževati le v toliko, kolikor jim dopuščajo društvena pravila in nič več.

Društvo ne sme biti na korist enemu ali nekaterim, ampak vsem članom enako. Društvo ne sme biti politično in ne strankarsko. Društvo mora biti za naše izseljence podporno in izobraževalno, da se izobražujejo naši nasledniki (otroci), da ne pozabijo svoje narodnosti, pomagati tistim, ki jih je zadela nesreča ali so že pod jarmom starosti. Spoštovati je treba te člane, poslušati njih besede in nasvete.

Podporno društvo je velikega pomena, radi tega, da si člani v skrajnih silah pomagajo kolikor je mogoče.

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča
PETER FILIPČIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia
U. T. 59 - 2295

La Paternal Bs. Aires

STARŠI!

PRIDITE S SVOJIMI OTROCI V NEDELJO 13. POPOLUDNE V SLOVENSKI DOM, KJER BODO OBDAROVANI S PI-RUHI IN POGOŠČNI.

Kaj hočemo drugega kakor biti edini in z roko v roki bomo prišli do našega cilja, za katerega delamo in se trudimo v društvu.

Torej še enkrat vam moram reči da v slogi je moč in naprej po tej poti, ker po njej pridemo gotovo do našega namena.

A. Stepan, tajnik.

DOBOVOLJNI PRISPEVKI

Za pogrebne stroške umrle soproge člana in prijatelja Milana Grakonija, ki je dne 26. novembra 1940. preminula, se je potom nabiralne pole nabralo 46 pesov in 60 centavov. Darovali so sledeči:

Antonio Stepan \$ 2.—, Danilo Pavković 0.50, Lucian Sacaba 0.50, Samuel Mosković 0.40, Gregorio Sanchez 0.50, Enrique Stern 0.40, José Wolecek 0.20, Nicolas Beus 1.—, Gayetano Dongarra 0.50, Mateo Mocibob 1.—, Ivan Oberman 1.—, Jozef Francetič 1.—, Antonio Kikelj 1.—, Mirko Francetič 1.—, José Perdec 1.—, Ivana Francetič 1.—, Emil Francetič 1.—, Antonio Savoren 1.—, Esteban Mocibob 1.—, Marija Movern 1.—, Virginija Malešić 1.—, Casimiro Pomazan 1.—, Ivan Delić 0.50, Anton Nardin 1.—, Franc Menanič 0.50, Nachtigal Luis 1.—, Weiss Ludvik 1.—, Ivan Gorše 1.—, Josip Mozetič 1.—, Ribarič Ivan 0.50, Justa Fornazarić 1.—, Josip Fir 1.—, Felix Nievas 0.50, Anton Govednik 0.50, Rozalija Ilenić 1.—, Alojz Peterin 1.—, Josip Svi-gelj 1.—, Albert Govednik 0.20, Josip Jazbec 1.—, Pedro Petrovsky 0.50, Ernesto Sarmiento 0.40, Raúl Robles 0.50, Josip Malešić 1.—, Miguel Stramandinoli 0.50, Kukua Casimiro 1.—, Josip Rolie 1.—, Franc Abram 1.—, Alojz Novak 1.—, Matijas Bitinger 1.—, Ivan Poropat 1.—, Marjan Damjanović 0.50, Josip Gegorič 1.—, Andrej Gregorič 1.—, Karel Gregorič 1.—, Jozef Ve-ver 1.—, Ildefonso Rey 0.50. — Skupno \$ 46.60.

Vsem kateri so zgoraj omenjeni ter z dobrovoljnim srcem v tistem genkem trenutku pomagali članu in prijatelju Milanu Grakoniju najlepša hvala ter naj jim Bog povr-ne!

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venerreas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpa-danje las. Ultraviolečni žarki. ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVNE BOLEZNI: Nevračenija, izguba spomina in šibkost. REVMATIZEM: kila, nadua, gota, šib-kost srca, zdravimo po modernem nem-skem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljučca. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zap-eka. GLELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi naprava-mi in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj. zajamčeno. — Ugodno tedensko in me-plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

Slovenci doma in po svetu

PRIMORSKE VESTI

BOJ PROTI JETIKI

Predsednik pokrajinskega združenja za boj proti jetiki v Gorici je ravnokar izdal poročilo o uspešnem delovanju te ustanove v lanskem, desetem letu obstoja. Zaradi težavnih prilik, v katerih je poteklo zadnje leto, uspehi niso dosegli predlanskih, vendar so še vedno zadovoljivi, saj se je nabralo nad 150.000 lir prostovoljnih prispevkov v mestu in na deželi. Zlasti so se požrtvovalno izkazale nekatere občine. Prvenstvo je dosegla občina Anžovo, sedaj Salona, kjer so znane cementne tovarne. Na drugem mestu je Ribemberk, na tretjem Kanal, na četrtem Krmin, na petem pa Tolmin.

ZIDARJI ODŠLI V NEMČIJO

V januarju je odšlo večje število goriških stavbnih delavcev na delo v Nemčijo. Pri odhodu jih je njihov strokovni tajnik navduševal, naj se z resnostjo in marljivostjo izkažejo vredne solidarnosti, ki veže oba prijateljska naroda. Med zidarji je bilo tudi več Slovencev.

ZA PORAST ITALIJANSKEGA NARODA

Gorica. — Ze večkrat so razni listi poročali o raznih pobudah, ukrepih in organizacijah, s katerimi se pri nas vladajoči režim trudi poživiti in podpreti demokratično politiko, politiko, ki skrbi za krepko rast naroda. V zadnjih dneh minulega leta so bile tozadevne ustanove zopet pri prav živahnem delu. Dne 21. decembra so bile v vseh glavnih pokrajinskih mestih razdeljene lepe nagrade družinam s številnim naraščanjem. Vsaka provinca je poleg tega poslala v Rim po dva zakonska para z izredno velikim številom otrok, da ju je sprejel in obdaril vladni načelnik Mussolini sam. Para, ki sta šla v večno mesto z Goriškega, sta bila letos odbrana iz vrst trgovskih in delavskih namestencev; eden je doma iz Gorice, drugi iz Morave v Furlaniji in ima vsak po 10 živih otrok. Obisk prestolnice in sijajni sprejem vseh 12 parov pri voditelju italijanskega naroda bo ostal vsem udeležencem gotovo v neizbrisnem spominu in je staršem brezdvomno v lepo tolažbo pri težkem trudu, ki ga zahteva številna družina. — Dne 24. decembra smo v vsej državi obhajali "dan matere in otroka". V mestih in v večjih krajih so se vršila ta dan predavanja o vzgoji in negi dece; ponekod so ta dan otvorili nove domove za zdravstveno pomoč materam in novorojenčkom. — Te dni je izdala goriška "Zveza številnih družin", ki v okviru demografske in socialne politike v vsaki deželi igra veliko vlogo, svoje letno poročilo. V uvodu tega poročila beremo: "Zveza opozarja, da je demografsko vprašanje, vprašanje, vseh vprašanj, kategorični imperativ za vse Italijane in da samo zmaga v demografski bitki lahko jamči življenje, to je mladost, vojaško moč, gospodarsko razširjenost in na tem temelječa slava fašističnega imperija!" "Zveza"

šteje na Goriškem 2700 številnih družin z 21.493 otroci. Glavno mesto Gorica ima 422 takih družin s 3834 otroki. Občine, v katerih so družine z velikim naraščanjem najbolj goste, so: Col, Cerklje, Dornberg, Kobarid, Idrija, Komen. Slovenski predel v tem vprašanju tedaj prednjači. Naše vasi in naši domovi se lahko še vedno postavijo s častnim številom lepih poštenih družin.

SMRT ZNANEGA ZIDARSKEGA MOJSTRA

Na novo leto je v Kojkem pri Gorici umrl znan zidarski mojster iz Brd g. Mohor Vuga. Daleč naokoli je bil poznan in spoštovan, saj je pred vojno zidal po vsej Sloveniji in celo v Italiji. Marsikatera cerkev in šola in mnogo, mnogo hiš po Goriškem so njegovo delo bodisi iz časa pred vojno, bodisi po nji. Bil je delaven in podjeten, zato se je od siromašnega kočarja povzpел do uglednega gospodarja. Mož je bil zaveden katoličan. Od mladih dni do zadnjega diha je živel po cerkvenih naukih skromno in bogaboječe življenje. Preživel je 95 let. Za njegovega življenja je vojna vihra mnogokrat pretresla Evropo in mnogokrat so marširale vojne trupe po ozemlju, na katerem je zrasel in živel. Imel je 13 otrok. Dva sta padla v svetovni vojni, nekaj jih je pomrlo, a osem jih še živi: pet na Goriškem, eden v Jugoslaviji, dva v Ameriki. Kljub trdemu življenju, kljub temu da je moral zaradi vojne preživljati težke ure in dneve kot begunec v Italiji, je ostal skozi zvest katoliški cerkvi in je dosegel tako lepo starost.

POD TOVORNIM AVTOM

Na Silvestrovo zvečer nekaj po osmi uri je hotel 75 letni trgovec Rihard Stabile v Solkanu prekorati ulico. Nesreča je hotela, da ga je prav v tem trenutku zajel težak tovorni avto s priklopnim vozom in ga potegnil pod prva kolesa. Težko poškodovanega starčka so sicer takoj izvlekli izpod koles in ga odpeljali v goriško bolnišnico, pa je že med prevozom izdihnil.

SMRT UGLEDNEGA MOŽA

V Volčah pri Tolminu je 28. dec. pr. leta mirno dšiel v večno domovino g. Fr. Podreka, tamošnji trgovec in gostilničar. Dočakal je visoko starost 82 let. Bil je pameten mož stare korenine. S svojo brihtnostjo in delavnostjo si je priboril splošno spoštovanje in ugled. Dolgo vrsto let je županoval v svoji domači občini, ki ga je zadnji dan leta v slovesnem pogrebu spremila k zadnjemu počitku.

OKROŽNICA ŠKOFA MARGOTTI-JA

Goriški nadškof Margotti je razposlal okrožnico, v kateri poziva vernike k zgradbi nove cerkve, ki naj bi stala v bližini severne železniške postaje, na tako imenovanih

Blančah, v Gorici. Cerkev naj bi zadostila potrebam prebivalstva v tem mestnem predelu in naj bi poživila njegovo versko življenje. Nadškof pravi v svoji okrožnici: "Nova cerkev naj bo lepa in prostorna. Njen namen naj bi ne bil samo v tem, da bi zbiral vernike tega okrožja in jim omogočila, da bi si ustanovili no-

svetišče zmage in miru bo vstalo!" Nadškofova zamisel se je brezdvomno rodila iz plemenitih nagnjbov, vendar dvomimo, če se bodo dale premagati vse težave sedanjega časa in bo možno izvesti načrt, ki se zdi, kakor pravi sam v okrožnici, neizvedljiv. Vojna z njenim pomanjkanjem, nezadovoljstvom in

Reka, katero je, kakor poročajo, zasedla jugoslovanska vojska

vo samostojno župnijo; temveč, naj bi bila tudi zaobljubljen spomenik na konec sedanjega vojne, v kateri bo Italija zmagala." Potem vabi nadškof k sodelovanju vse vernike v mestu in v škofiji in tudi vse druge, ki želijo pomagati ter zaključuje: "Oblastva prosimo za spodbudo in podporo, duhovščino za spoznamno delo, ljudstvo za pomoč molitve, vse skupaj pa za požrtvovalne prispevke. In zaobljubljeno

negotovostjo, so skoraj nepremostljive ovire za taka monumentalna zaobljubna dela. Če pa človek pomisli, še na praznine, ki grdo gospodarijo pri raznih verskih slovesnostih po mnogih goriških cerkvah, se ga loteva prepričanje, da bo za zamišljeno delo primanjkovalo ognja in požrtvovalnosti.

Mi pa bi vprašali g. nadškofa kako misli on s tako gotovostjo, da bo Italija v tej vojni zmagala?

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Proti kopičenju blaga pri potrošnikih

O vprašanju, kaj je razumeti pod pojmom nedopustna spekulacija, so se v zadnjem času uveljavili nasprotujoči si nazori. Na nedavni konferenci trgovinsko - industrijskih zbornic v Novem Sadu je bilo ugotovljeno, da se predpisi, ki se nanašajo na pobijanje spekulacije in reguliranje cen v posameznih krajih različno tolmačijo, kar velja zlasti za predpise glede kopičenja blaga. Tudi neenaka sodna praksa je povzročila nekako zmedo glede dopustnosti zalog blaga. Zato je novosadska konferenca poudarila zahtevo, da se izdajo jasnejši predpisi in omogoči enotna sodna praksa. Obenem je konferenca v zvezi z enakomerno razdelitvijo blaga na potrošnike poudarila potrebo, da se pri današnjem pomanjkanju blaga one-mogoči pri potrošnikih kopičenje blaga v spekulativne svrhe.

Nepravilno pojmovanje nedopustne spekulacije je v zadnjih mesecih dovedlo do tega, da so bili ponekod obsojeni trgovci, ki niso hoteli blaga, ki ga primanjkuje, prodajati vsakomur v neomejenih količinah, čeprav so to storili le zaradi

tega, da bi lažje postregli svojim stalnim odjemalcem. Tako pojmovanje spekulacije pa ni samo krivično, temveč je tudi v nasprotju s splošnim interesom, ki gre za tem, da se omogoči pravilna oskrba vsega prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Če pa je trgovec prisiljen prodajati blago v neomejenih količinah vsakomur, kdor pride v trgovino, potem daje to le potuho onim, ki si hočejo nabaviti prekomerne zasebne rezerve na škodo oskrbe ostalega prebivalstva, ki mu sredstva dopuščajo le nakup za tekoče potrebe. Znano je, da so si v zadnjih mesecih številni zasebniki nakopičili znatne zaloge živil, kar je v mnogih primerih šele povzročilo pomanjkanje. Marsikomu se je blago pokvarilo, oškodovani pa so bili predvsem oni, ki pozneje dotičnega blaga niso mogli več dobiti niti za najnujnejše potrebe. Tako je bilo z oljem, s sladkorjem in tudi z nekaterim drugim blagom. Znani so primeri, ko so ljudje hodili od trgovine do trgovine ter povsod kupili po 1 kg sladkorja ali 1 liter olja in kmalu so imeli doma velike zaloge tega blaga. S tega stališča je upravičena zahteva trgovcev, da se uveljavi pravilnejše tolmačenje predpisov o kopičenju blaga. V nasprotju s splošnimi interesi je le kopičenje v spekulativne svrhe in sama zaloge še ne dokazuje, da ob-

stoji namera spekulativnega kopičenja blaga, zlasti če je zaloga v skladu s prometom dotičnega trgovca.

Prekomerno zalaganje z živili ni dopustno

Kakor se zdi, prihajamo po dosedanjih slabih izkušnjah polagoma do jasnejšega pojmovanja glede nedopustne spekulacije. Trgovinski minister dr. Andres je v začetku oktobra v zvezi z organizacijo prodaje jedilnega olja ugotovil, da konsumenti zlorablajo položaj in otežkočajo delo pri pravilni razdelitvi blaga, če kupijo živila čez mero, s čimer spravljajo v nevarnost preskrbo drugih, zlasti siromašnejših ljudi. Da se prepreči tudi kopičenje blaga pri konsumentih, je trgovinski minister sklenil odrediti prodajo olja tako, da mora vsak konsument kupovati olje pri svojem trgovcu ali prodajalcu, in da sme kupovati samo običajne količine za tekočo porabo. Prodajalec pa sme zahtevati od kupeca, zlasti če ni njegov stalni odjemalec, da se legitimira.

Da bi se kupovanje življenjskih potrebščin normaliziralo in da se ne bi posamezni na škodo splošnosti zalagali čez svojo redno potrošnjo ter s tem odtegovali blago potrebam splošnega konsuma, je ban dravske banovine izdal sledeče odredbe:

1) Producenti in trgovci smejo svojim strankam racionirati prodajo blaga v količinah, kakor to ustreza njih dosedanjim potrebam, ki so jo krili pri dotičnem producentu ali trgovcu.

2) Konsumentom, ki niso stalni odjemalci dotičnega producenta ali trgovca, se prodaja blaga tudi racionira, in sicer primerno količinam, s katerimi razpolaga producent ali trgovec, vpošteva pri tem dobo, v kateri bo mogel nabaviti novo blago.

3) To racioniranje se nanaša na vse predmete, ki spadajo ali bodo spadali pod kontrolo cen v smislu uredbe o kontroli cen.

4) Trgovci ne smejo razširjati med nakupovalce vesti, da bo določenega blaga sploh zmanjkalo, ali da se bo podražilo in jih s tem navajati na čezmerne nakupe.

Gornja odredba gotovo upošteva potrebo pravilne oskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami, vendar se nam zdi, da ne more v polni meri doseči svojega namena, ker dopušča, da določena stranka stalno kupuje svoje potrebščine ne samo v eni, temveč tudi v več trgovinah, kar omogoči stranki, da po malem nakupi v raznih trgovinah večje količine ter si ustvari prekomerne zaloge. Prav zaradi tega so v nekaterih državah uvedli posebne legitimacije za nakup blaga, pri katerem je treba onemogočiti prekomerno zalaganje. Posamezna stranka se mora v takem primeru odločiti za določenega trgovca, kjer namerava dotično blago redno kupovati in potem ne more dotičnega blaga kupovati drugje. Tak sistem ne ovira, da bi si stranka izbrala

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, ietrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem

Ženske bolezni

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLJEJNJE. Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

Dr. Nicolás Martín
ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
1588

SLJIVOVICA
ŽGANJE

PELINKOVEC
VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

drugega stalnega dobavitelja, kar se izvede na ta način, da prvi trgovec potrdi v legitimaciji črtanje iz njegovega seznama odjemalcev za dotično blago, nakar se vpiše v legitimacijo drugi trgovec kot stalni dobavitelj.

V zvezi z omejitvijo prodaje življenjskih potrebščin na one količine, ki so potrebne za kritje tekoče potrebe, pa je treba še izrecno pripomniti, da je v splošnem interesu le omejitev prodaje onega blaga, ki ga nimamo odveč in kjer lahko zaradi prekomernega zalaganja nastopi pomanjkanje. Zato naj se prodaja ostalega blaga, kjer se ni bati pomanjkanja, ne omejuje.

Centrala za kurivo

Lansko leto se je zaradi oskrbe prebivalstva in vojske s kurivom ustanovila pri trgovinskem ministru "Centrala za kurivo", ki posluje po predpisih te uredbe. V svojem poslovanju centrala ni podvržena zakonu o državnem računovodstvu in zakonu o državni kontroli. Centralo vodi poslovni odbor 6 članov, od katerih določa 2 člana trgovinski minister, 2 člana minister za gozdove in rudnike, po 1 člana pa določita vojni in prometni minister. Odlok o ustanovitvi poslovnega odbora izda trgovinski minister. Urad za kontrolo cen bo centrali za kurivo stavljal na razpolago potrebno osebje iz vrst svojih uslužbencev. Po potrebi pa se lahko s sklepom poslovnega odbora centrala nastavi tudi honorarno osebje. Nadzorstvo nad poslovanjem centrale vrši trgovinski minister preko svojega komisarja. Finančni minister pa ima pravico določiti pri centrali svojega delegata zaradi pregledovanja računskega poslovanja.

Centrala za kurivo ima nalogo da prouči potrebe prebivalstva glede kuriva, da ugotovi razpoložljive količine kuriva in da po potrebi vrši razdelitev razpoložljivih količin na potrošne rajone in na kraje, ki se he morejo oskrbovati iz svoje okolice. V ta namen lahko centrala kupuje in prodaja drva, premog in lignit.

V izvrševanju svoje naloge lahko centrala izvede prisilni odkup razpoložljivih količin drv za kurjavo po maksimiranih cenah, določenih na osnovi uredbe o kontroli cen. Kot razpoložljive količine se v smislu te uredbe smatrajo vse količine drv, ki presegajo potrebe za kurjavo lastnih stanovanjskih in delovnih prostorov za 9 mesecev. Centrala za kurivo bo vzdrževala stalno zvezo z ustanovami za oskrbovanje (aprovizacijami) v onih krajih, ki se ne

morejo oskrbovati s kurivom iz svoje okolice, in bo skrbela za kritje potreb teh krajev. Prav tako bo zaradi kritja potrebe v kurivu sodelovala z zainteresiranimi državnimi podjetji kakor tudi s prizadetimi trgovskimi in industrijskimi organizacijami.

Na zahtevo centrale za kurivo smejo splošna upravna oblastva prve stopnje v posameznih krajih oddati prijavo zalog drv. Vse osebe, ki imajo več nego 50 prostorninskih metrov drv, so v tem primeru dolžne prijaviti svoje zaloge. Neprijavljene zaloge se vzamejo brez odškodnine v korist centrale za kurivo.

V primeru motenj na trgu z drvi sme trgovinski minister na zahtevo centrale predpisati kontrolo prevoza drv iz posameznih krajev in srezov. V tem primeru bodo železnice, paroplovne družbe in prevozna podjetja smele sprejemati za prevoz drva samo na podlagi prevoznega dovoljenja, ki ga bo izdala centrala za kurivo.

V krajih, kjer bi se pojavilo občutno pomanjkanje drv, smejo občinski uradi za oskrbovanje (aprovizacijski uradi) in kjer teh ni, mestna poglavarstva odnosno občinske uprave, na zahtevo centrale za kurivo predpisati racioniranje prodaje drv ali vezanje nakupa drv z nakupom ustrežajoče količine lignita.

Centrala za kurivo ima pravico pri prodaji drv zaračunavati provizijo do 2%. Prav tako pripada centrali eventualna razlika med nabavno in prodajno ceno, če kupi drva po posebno ugodnih pogojih. Sredstva, ki jih na ta način pridobi, služijo za kritje materialnih in osebnih izdatkov centrale, kakor tudi za podpore za pocenitev kuriva, ki se prodaja preko občinskih ustanov za oskrbovanje (aprovizacij). Sklepe o uporabi ter sredstev izda določbe o poslovanju centrale in o poslovni odbor centrale. Točnejše računskem nadzorstvu je predpisal trgovinski minister.

Prehrana za Ljubljance v sili

Ljubljana. — Ko je izšla uredba o rezervni prehrani prebivalstva, je mestna uprava pri novem zaščitnem uradu takoj ustanovila tudi prehranjevalni odsek.

Odsek je predvsem ugotovil, da potrebuje Ljubljana za svojih 85.000 prebivalcev vsak mesec za prehrano 255 vagonov pšenice, 13 vagonov olja in masti, 13 vagonov sladkorja, 6 vagonov soli, 5 vagonov kavnih surogatov in 46 vagonov fižola in ječmena. Sladkor in sol bo mestna občina seveda morala kupiti pri monopolni upravi, druga živila pa iz proste roke, kolikor jih je mogoče sploh dobiti. Najtežje vprašanje pri nabavi rezervne prehrane je bil pa seveda denar. Mestna občina je prosila Državno hipotekarno banko za posojilo 20 milijonov, vendar pa še ni rešitve, ker prošnjo proučuje oddelek za proučevanje kreditov v kmetijskem ministru. Zato je mestni občini priskočila na pomoč Mestna hranilnica s posojilom 5 milijonov din. ter s tem omogočila, da je za Ljubljance v najhujšem primeru pripravljene že precej prehrane.

Po mlinih ob Kamniški Bistrici je v skladiščih 250.000 kg pšenice, v

ljubljanskih skladiščih pa 520.000 kg pšenice. Vsa ta pšenica je že plačana in je veljala s tovarnino, vrečami in prevozom ter vskladiščenjem 1.600.000 din. Še za 100.000 kg pšenice je pa nakup že zaključen in jo dobimo v Ljubljano še ta mesec. Ostanek bo mestna občina nabavila naknadno. Stroški za vso pšenico so preračunjeni na 7.650.000 din. Kar se soli tiče, je že vseh 6 vagonov na razpolago v skladiščih monopolne uprave v tukajšnji tobačni tovarni. Kadar bo mestna občina to sol potrebovala, jo bo tudi prevzela in zanjo plačala 900.000 din.

Kakor smo že poročali, je Koliška tovarna pokazala pri nabavi rezervne hrane zares zgledno meščansko in socialno zavest. Zagotovila je 12.444 kg kavnih surogatov, ki so prehranjevalnemu odboru vedno na razpolago po sedanji dnevni ceni. Nadalje sta že kupljena in vskladiščena 2 vagona, t. j. 20.000 kg ječmenove žitne kave za ceno 65.000 din. Ta kava je v skladiščih prazarne "Žike" in prazarne "Adrije". Pri Prvi hrvaški tovarnici olja v Zagrebu je mestna občina kupila 15.000 kg olja in zanj plačala nad 175.000 din. Za mast je prehranjevalni odbor v velikih skrbih, ker vse trdke pravijo, da nimajo blaga. Če ne bodo posredovale višje instance, je nabava rezervne hrane sploh iluzorna. Težava je tudi s fižolom zaradi slabe letine.

Vse je bilo že lepo urejeno, a vojna je sedaj vse preobrnila.

Na Jesenicah so zgradili nov plavž

V železnici na Jesenicah je zagorel drugi plavž. Ogromna železna konstrukcija predstavlja v pogledu te vrste gradnje višek sodobne tehnike. Pri gradnji plavža je bilo zaposlenih mnogo domačih gradbenih strokovnjakov in na stotine kvalificiranih domačih delavcev. Orjaško peč so zgradili na najbolj komplikiranem terenu. Pred leti nihče ne bi verjel, da se bodo v kotu med Ukovo in Savo, ki tvorijo cel vzolj komunikacij in nešteti naravnih ovir, v kratkem razdobju gradile moderne visoke peči. Načrte za gradnjo drugega plavža so napravili domači inženirji, delo v obratih in na licu mesta so vodili domači strokovnjaki in izvršili domači kvalificirani delavci s pretežno domačim gradivom.

Vnaši državi ni pokrajine, ki bi se lahko ponašala s tako starim železarnstvom, kakor je Gorenjska. Železarska obrt se je v teh krajih prenašala iz pokolenja v pokolenje. Začetki gorenjske železarske obrti segajo že v davno preteklost. Posebno v Kropi.

Temelje sedanje velike železarske industrije so tvorile fužine na Jesenicah, v Boh. Bistrici, v Stari Fužini, Tržiču in Sp. Radovni. Na teh

Sarajevo, v Bosni, katero je mnogo trpelo od bomb

temeljih je pričela delovati KID, ki je bila ustanovljena l. 1869.

Toda pogoji velikih gospodarskih podjetij se radi spreminjajo. Pričelo je primanjkovati železne rude v rudnikih pod Golico, na Begunjski in Zelenici. Predrag je postal prevoz rude in premoga iz daljnih krajev in prevoz izdelkov v širni svet. Železarska industrija je morala k morju, ki je za vsako veliko gospodarsko podjetje okno v svet. V dobi od l. 1897 do 1908 so bile postavljene tri visoke peči KID v Škedenju pri Trstu. Tam je zrasla velika in moderna železarna. Jesenice pa so postale le stranski obrat. L. 1897 je ugasnil stari plavž na Stari Savi, nekaj let kasneje pa poslednji plavž na Slovenskem Javorniku. Za Jesenice in okolico so nastopili težki časi. Pri prevažanju rude od Savskih jam na Jesenice in na Javornik je bilo prejšnje čase zaposlenih mnogo kmetov od Sv. Križa. Toda na mah se je ustavilo delo v rovih Savskih jam in zamrlo je življenje na cestah.

Svetovna vojna je spremenila državne meje. Veliko železarsko podjetje je bilo popolnoma navezano na uporabo starega železa, ki ga je moralo uvažati iz drugih držav in kontinentov, ker ga v naši državi nismo imeli dovolj. Borba za staro železo in za tržišča je bila vedno hujša. Prejšnji lastniki niso kazali nobene pravega razumevanja za tukajšnje železarnstvo in nobenega smisla zaboljšanje industrijskih naprav, ki so jih zahtevale nove razmere in časi. Šele leta 1929, ko so jeseniško železarsko industrijo prevzeli novi gospodarji, se je pričela za železarsko industrijo in za Jesenice nova doba, polna trdega dela in ustvarjanja. Z razumevanjem novih gospodarjev in s spretnim tehničnim vodstvom je bil pred leti napravljen najvažnejši korak k zagotovitvi obstanka jeseniških železarn z dograditvijo novega plavža na Jesenicah jeseni leta 1937. Temu plavžu se je postavil sedaj v bok drugi plavž, ki bosta skupno

tvorila mogočno enoto in trdno gospodarsko osnovo temu temu velikemu železarskemu podjetju. Načrtno gospodarstvo, zasebna vzpodbuda, smisel za napredek, ljubezen do dela in tudi žrtve so bile potrebne, da se je izvršilo to veliko delo, ki bo še kasnejšim rodovom nudilo vsakdanji kruh. Iskrena želja vseh, katerih usoda je tesno povezana z železarnstvom, je, da bi novi plavž deloval srečno in da bi nikoli ne ugasnil.

SMRTNA NESREČA V PLANINAH

Železniki. — Skofjeloško gorovje ni tako visoko, da bi prihajalo pri nas česče do planinskih nesreč. Zdaj pa zdaj nas vendarle dolete. Tokrat prihaja izpod Ratitoveca vest, da je v Prtočevu izgubil življenje delavec Šefkija Marovca, doma iz Novega Pazarja v zetski banovini.

Kako se je nesreča zgodila, se bržčas nikoli ne bo dalo natančno ugotoviti. Tajno je odnesel pokojnik s seboj v grob. Zdi pa se, da je Marovcu na strminah spodrsnilo in se je prekotatil preko skal. Pri tem je padel na hrbet in udaril z glavo ob kamen. Morda bi mu bilo mogoče še pomagati, če bi ga bili takoj našli, toda pogrešili so ga šele pozneje. Začeli so ga iskati in so ga našli mrtvega. Truplo so prenesli v Železnike.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1320

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostor pripravljeni tudi za svatbe.

Oprava in sobe za prenočišče popolnoma prenovljene. Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK
Barvanje sistema "Duco" — Tapečiranje — Prevlačka — Kabine — Karoserije — Popravljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

SEDAJ JE ČAS DA KUPITE NAJCENEJŠE!

V ZALOGI IMAM NAJMODERNEJŠE BLAGO. — CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA

Obiščite me

GARMENDIA 4947

BS. AIRES

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA zatecite se k

Dr. A. CODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

BARTOLOME MITRE 1676

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15-20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu

Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAČRTOVNIKA?

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO

PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

ZA POUK IN ZABAVO

NAŠI MOŽJE

Ivan Žiga Valentin Popović

Rodil se je leta 1705 v Arelinu nad Celjem in pokazal že v mladosti izrednost svojega duha. Ko sta se vračala nekoč po počitnicah starejša brata v Nemški Gradec, kjer sta se šolala, je prosil, da bi smel z njima. Mati mu tega ni dovolila, ker je bila vdova in je težko preživljala otroke. A desetletni deček si je znal pomagati: ko sta brata odhajala, se je skril na vozu, zapazila sta ga šele v Konjicah, a ga nista mogla pregovoriti, da bi se vrnil — tako je prišel v Gradec. Tu je obiskoval nižje latinske šole in dovršil bogoslovne in modroslovne nauke. Nove maše pa ni pel, ker ni mogel zauživati vina.

Že v mladeniški dobi je kazal Popović vsestransko zanimanje; razen starih jezikov se je učil tudi nemščine, francoščine, in italijanščine ter prehodil ob počitnicah vse Pohorje in nabral do dvatisoč različnih rastlin. Po dovršenih bogoslovnih naukih je potoval tri leta po Italiji, obiskal najbolj skrite in oddaljene kraje ter prečital poprej vse, kar je našel o njih napisanega. Ko se je vrnil je služboval 15 let kot domači učitelj pri raznih gospodskih družinah v Gradcu in na Dunaju. Ponudbe, da bi šel na državne stroške v Carigrad, ni sprejel, ker se mu je nudila od druge strani sijajnejša služba. Ko se mu je izjalovilo to upanje, je sklenil, da bo odšel živeti samo znanstvu. A kmalu ga je prisilila skrb za vsakdanji kruh, da je sprejel 1744. leta službo profesorja zgodovine na viteški akademiji v Kremsmünstru na Gornjem Avstrijskem. Dve leti pozneje se je službi odpovedal, ostal je še leto dni v istem kraju, zbiral in opisoval gobe ter nato odšel v Nemčijo, kjer je bival po raznih mestih kot gost učenjakov, ki so znali ceniti njegovo znanje in zmožnosti. Leta 1753 se je vrnil na Dunaj in služboval 15 let kot prvi profesor za nemščino na univerzi. Ko je pričel hirači, je prosil za upokožitev, l. 1768 so uslišali njegovo prošnjo, zapustil je Dunaj in si kupil v bližnjem Perchtoldsdorfu hišico z vinogradom, kjer je živel kot samotarni učenjak do svoje smrti l. 1774. Premoženje je zapustil v podporo revnim dijakom iz Štajerske.

Popović je bil mož izredne učenosti, zanimal se je za vse panoge znanstva, z enako vnemo se je bavil z rastlinstvom in z jezikoslovjem, vsaka reč mu je bila sama po sebi

prav tako važna, kakor nje lastnosti in ime. Tako so postali njegovi znameniti pojavi, ker so nudili jezikoslovcu, zgodovinarju, zemljepiscu in naravoslovcu mnogo novih spoznanj. Najbolj je koristilo njegovo delo nemškemu jezikoslovcu, saj je bil Popović med prvimi, ki je opozoril na važnost nemških narečij in se je novih nalog jezikoslovja, razzahteval, naj se zbira besedni zaklad žive ljudske govornice. Zavedal iskovati narečja, ločil se je od mrte črke in opisal glasove. Tako je pripomogel do veljave spoznanju, da je jezik živo organsko bitje, ki se razvija in da se mora kužičevni jezik bogatiti iz živega narodovega jezika.

Popović je pisal večinoma v nemškem jeziku. V teh spisih pa razpravlja pogostoma o slovanskih narodih in njihovem jeziku. Njegova srčna želja je bila, da bi sam prepotoval slovanske pokrajine od Jadranskega do Črnega morja. Glavna skrb mu je bila, paziti na slovanska narečja, a raziskoval bi tudi zgodovino ter pokrajin in posvetil vso pozornost živalstvu in rastlinstvu. Za najbolj blaglasno je smatral narečje, ki se ga govori v Bosni, za najsurovejši jezik pa bolgarščino. Pomišljajoč, kako bi se pravilno pisala krajevna imena, je kmalu prišel do spoznanja, da latinska abeceda ne zadošča za zaznamovanje vseh glasov in je zato sestavil "slovensko ali latinsko izpopolnjeno" abecedo. Dva taka znaka za naš današnji "ž" in "č" podaja že leta 1750; povzel ju je po cirilskem "ж" in "ш". Izmed slovanskih jezikov mu je bila najbližja slovenščina, saj mu je bila materin jezik. V Popovičevi zapuščini so se našli spisi, ki nam pričajo, da se je temeljito bavil s slovenščino, v načrtih je imel tudi slovensko slovnico in slovar za kar je zbiral gradivo. Bilonam je v veliko škodo, da se ni našel mož, ki bi bil Popoviču omogočil v letih zdravja in moške delavnosti potovanje po slovanskih pokrajinah, da bi bil prisluškoval živi govornici.

Popović je izšel iz slovenske zemlje, tujina mu je dala izobrazbo, med tujci je živel in njim v prvi vrsti je koristilo njegovo delo. Ubadal in mučil se je, dokopal se do globokih spoznanj — a da bi bil nadaljeval, mu je bilo treba slovenskega in slovanskega sveta; tako pa je usahnil kakor drevo, ki ga presadiš ob najvišjem solnceu. Dobri sadovi njegovih misli in spisov so se pokazali šele v njegovih naslednikih: Pohlju, Vodniku in Kopitarju.

Bregarjev Veliki petek...

Pri Bregarjevih je bila krasna domačija.

V prijazni dolinici se je naselila bela hiša z rdečim krita. Sredi med ponosnim drevjem, ki je delalo senco vročemu hladu, med skrbno gojenimi jablanami in hruškami se je ponašal gospodski dom Bregarjev. Na sončni strani je valovila pomlad skozi vrsto žitno polje. Na osončni strani pa je bila prostrana senošet vsa cvetoča vijoličnega pomladanskega žafrana in belih veternic.

Bil je dom, v kras okolici; za zlate spomine otrokom, ki so tamkaj doživljali svoje prve radosti in bridkosti; v veselje blagi gospodinji, ki je nagomilila na oknih cvetne lonce, na vrtičku skrbno obdelane grede, po hiši pa vzoren red, da je bil vesel domačin in tujec, ko je stopil pod Bregarjev krov. Najbolj je bil seveda na svoj dom ponosen Bregar sam; mladi gospodar, ki je prav tedaj doživel 40 let; mož, ki je z lastno pridnostjo ustvaril marsikaj, s čemer je dopolnil, kar je rajni oče pustil še nedodelanega...

Bregar je bil ponosen mož. Imel se je s čim ponašati. Ne le njegov dom je bil ponosen. Tudi njegovo gospodarstvo sploh je bilo vzorno. Kar vriskalo mu je sree, kadar je zaprezal svoja bistra konjarjaveca, kadar je trepljal po hrbtu celo vr-

so jo krasila.

Pomaranče si lahko vsak bajtar kupi, tako je presodil Bregar. Bo mo pa videli, kdo bo pokazal rdečelčna jabolka... In zares je zaman iskal po celi cerkvi. Samo njegova butara jih je nosila, ker jih je tudi samo njegov sadovnjak pridelal...

Nihče se ni vračal bolj ponosen na svoj dom kot Bregar, čigar oči so se smejale nad nasmejanimi jabolki njegove butare, ki jo je tako samozvestno nosil njegov 12 letni sin Tonček.

Na njivi v dolu so orali one dneve. Hrčala sta rjava, ko sta vlekla teško brazdo. krtala je brana, ko je pripravljala njivo za krompirjevo sajo.

Kar zastal je Bregarju korak, ko se je zagledal v cvetoči nasprotni breg, kjer je bela vrba že odmetala mačice in je že češnja razpirala svoje snežne cvetove. Po poti med njivami so drobneli otroci, mali in najmanjši, katere so peljali k božjemu grobu. Vsak hip se je oglasila regljica v rokah otrok, ki so hiteli k popoldanski pobožnosti, da bodo ropotali...

Tako se je zamaknil v ta lepi pomladni prizor cvetočega brega, sveže zeleneče senošeti in preorane njive, da ga je zadelo kakor strel, ko je zakričal za njegovim hrbtom Tonček: "Goriii, goriii..."

Ostro je pogledal sinčaka. Toda njegov ostrí pogled se je zbežal, ko je opazil grozo v sinčakovih očeh, ki mu je s prstom pokazal tja gori po dolini, kjer se je iz ponosne domačije valil črni dim...

Kot bi trenil, je razumel položaj. Že je držal v rokah fove. Ni bilo časa, da bi odvezaval konja. Kar porazal je vrvi in jermena, skočil na desnega konja in že je drvel kot vihar na kraj nesreče.

Ves hlev je bil že v ognju. Pognal se je skozi goreča vrata. Hitel od žleda do žlega in odvezoval goveda... Toda, kaj naj stori. Zastonj je poganjal, zastonj gonil, zastonj rotil in klel. Nobena žival si ni upala v goreča vrata... in nad glavo je gorel že stropnik... Odnehal je in se pognal, da vsaj sebe reši in z gorečo obleko prodri skozi goreča vrata... Toda nova groza ga je čakala. Ognjeni petelin je že zajel tudi hišo, ki je bila že vsa v plamenih. Pognal se je notri. Toda ni mogel rešiti drugega kot nekaj posteljine. Vse drugo je postalo žrtev ognja.

Ponosna bregarjevina je bila žalostno pogorišče... Samozavestni Bregar je jokal in klel; iz ruševin pa se je valil črni dim... poslednji ostanek ponosne domačije...

Tudi Bregarica je jokala. Saj je imela zakaj. Saj je bilo vsega konec. Ni bilo več ponosne bregarjevine, kamor je lahko položila k sladkemu počitku svoje ljubljene otroke, kjer je z njimi molila k angeljku varhu, ko jih je polagala v posteljo in jim zaznamovala čelo s križem...

Mrko je gledal v tla Bregar. Bogokletne besede so se usipale iz njegovih ust, ki so dobro ženo še bolj bolele, tako da je njen jok spet postal bridko ihtenje. Skozi pretrgane solze je prosila moža, naj nikar ne kolne Boga... Toda še slabše je bilo. Bregar je besnel čimdalje bolj. Bregar, ki nikdar ni nikogar ničesar prosil, ki ni bil skop, kadar so drugi potrkali na njegova vrata, toda nikdar se ne bi ponižal, da bi on pokazal proseči obraz... Sedaj je pa vse njegovo bogastvo, ves njegov ponos postal pele in oglje...

Zastonj so ga nagovarjali sosedje, zastonj prosila žena. Na goli skali poleg pogorišča je topo sedel z obrazom v dlaneh. Ni se gahil, čeprav je pritiskal že večerni hlad. Ni se zdržnil, ko mu je dober sosed pognil čez rame odejo, da ga mrzla noč ne bi prehladila. Ni dvignil pogleda v jasno mesečno noč velikega četrtka. Ko je slišal da se vračajo pozni molileci od večerne molitvene ure, mu je spet silila na jezik bogokletna beseda...

Ni se spomnil skrivnosti križanega Kristusa. Upiral se je vsaki misli, katere je zapisana v zgodbah trpljenja Odrješnikovega. Vedel je, da večni Sin božji ni imel kam nasloniti glave. Vedel je, da so Kralj vseh vekov in vsega vesoljstva zapljuvali in s trnjem okronali. Znamu je bilo, da so ga na vse podle načine zasmehovali. Da so mu v zaklavo za neštete prejete dobrote kri-

čali: križaj ga, križaj ga... Da so zavrgli Njega, ki je bil njihov Mesija, njihov Odrješnik in si izvolili ubijaleca Barabo; da ga je njegov apostol s poljubom izdal; da ga je prvi med apostoli, sam sveti Peter zatajil; da so mu v njegovi žeji mesto okrepčujoče pijače dajali grenkega žolča...

Vse te stvari je dobro vedel Bregar. Saj je bil veren kristjan, ki je poznal Kristusov križev pot. Saj je marsikdaj tudi stopal od postaje do postaje in s sočutjem spremljal s križem obloženega Gospoda. Saj je vedel da je vse tisto pretrpel Odrješnik zato, da bi zadostil za naše grehe in bi mogli mi po spovedi dobiti odpustanje naših prestopkov.

Sklonjen z obrazom v dlaneh je čemel ves strt oni večer Bregar. Obupne misli so se mu podile po glavi. Saj je sedaj vsega konec. Samo kadeče se pogorišče še priča, kje je stal nekoč ponosni njegov dom. Od vsega mu je ostal le par konj, plug in brane, obleka, ki jo je imel na sebi, nekaj posteljine in žena z lačnimi otroci... Kako ne bi človek zdvajal? Kako naj si postavi nov dom? S čim naj obleče in prehrani družino? Kako naj si nakupi živino, gospodarsko orodje... Vse je končano, tako je obupano zajokal ponosni Bregar, ki doslej v svojem življenju ni nikdar klonil glave, ki ni nikdar okleval; ki je vedno vedel, kaj hoče in kaj bo storil.

Kje je Bog, ki je vse to dopustil! Ali je mar on to zaslužil? Ali ni imel vselej sree, da je drugim rad pomagal? Ali ni vsako nedeljo hodil k maši? Ali ni bil župnikov prijatelj in cerkveni ključar? Nič več ne bo veroval v Boga... Tako so se mu bridko križale misli, med tem ko je noč polahno polzela dalje in se je že začelo svetlikati tam iznad ostrega Kleka.

Na uho mu je udarilo govorjenje. Zdrnil se je iz svojih obupnih misli in se zbudil v bridki realnosti. Sunkoma je vstal. K njegovim nogam je padla topla odeja, s katero ga je ogrnil zvečer dober sosed. Zadržan je pogledal in spoznal, da ni njegova. Domislil se je sosed, čigar tolažilne besede zvečer ni razumel.

Ne daleč vstran je stalo znamenje križa. Bregarjev križ je bil to, ki je stal na križpotju.

Kam naj krene, je bridko iskal Bregar za načrtom. Zavil se je v toplo odejo in neodločno stopal po stezi, ki ga je pripeljala ravno do križa, kjer je ravno umirala plaha lučka in ga kakor objokana vabila skozi rožnato steklo oljnice.

Pristopil je in obstal pod križem. Upri je pogled v Križanega. Milo ga je gledal s trnjem kronani, tako globoko ponižani Gospod. Gol in še ves ranjen in s prebodenim sream z razprostrtimi rokami ga čaka in gleda...

Povesil je svoj pogled Bregar. Saj on ni ne bičan, ne s trnjem kronan; saj nima nobene rane na sebi. Saj ni bil nič ponižan; saj ima na sebi svojo obleko in še sosedovo odejo... Saj ima svoj grunt. Kristus pa visi pribit na križu...

Dolgo je stal sklonjen Bregar in mislil... Saj je prav danes veliki petek, mu je šinila nova misel in spet je dvignil pogled do Križanega.

Nikdar do tega hipa ni razumel misli, ki ga je tedaj prevzela. Razumel je, da je Kristus trpel zato, da bi nas s svojim trpljenjem odrešil in za naše grehe zadostil. Toda nikoli pa ni pomislil na one besede, da mora kristjan tudi nositi križ in da nas Križani Učenik uči tudi prenašati trpljenje.

Tisti hip, ko je pogledal v Križanega, se je spomnil na besede: "Učite se od mene..." On, ki je tako učil z besedo in tako z zgledom tudi pokazal vse do smrti na križu.

Tisti hip se je posvetilo Bregarju, kaj pomeni beseda: modrost križa... Zares! Saj nismo kristjani samo po tem, ker smo po Kristusu odrešeni, temveč tudi zato, ker se od Kristusa učimo ceniti vse zemeljske stvari toliko, kolikor so vredne. In nobena od njih ni največja. Tudi bregarjevina ne... Saj jo bo moral tudi on, Bregar, nekoč za vselej zapustiti, in vendar ne bo to nikaka krivica, temveč bo njegov smrtni delež. In tedaj pač ne bo obupaval, ko bo moral dati vsemu

slovo, temveč bo mirno izročil svojo dušo v roke Gospodove. Zakaj bi torej sedaj tako obupoval, če mu je ogenj požgal to, kar je bilo njegov ponos... Tisto uro mu bo gotovo več vreden križ, katerega bo stiskal na svoje prsi kot vse ono, kar bo moral zapustiti drugim... Zakaj bi torej tudi ta hip ne razumel nauka svetega križa. Saj so Gospodu vzeli celó njegovo obleko; so ga pribili na križ kot brezčastnega človeka... In če je on hotel kaj takega nase sprejeti, je že vedel zakaj... Saj bi se lahko ubranil, če bi hotel.

Zares! Ta trenutek je videl bolj globoko kot nikdar! Saj ne živim na svetu zato, da bi bil ponosni gospodar na bregarjevini... Preveč sem bil sam vase zaverovan, pa sem pri tem pozabil, da nisem več kot trenutni voznik na Bregarjevini, ki mi je Gospod dal v roke vajeti, naj pametno vozim...

Se in še je premišljeval Bregar ob podnožju križa. Čudno nove resnice so se mu odpirale in jasno mu je postalo, da nam je Gospod Jezus dal sveti križ ne le kot znamenje odrešenja temveč tudi kot velik nauk in tolažbo za čas našega trpljenja — da ob vznožju križa razumemo, da je nedaleč od Golgote tudi zarja vstajenja.

Dvignil se je Bregar in z odločnim korakom krenil nazaj proti pogorišču. Dva sosed sta mu stopila nasproti in se mu ponudila, da bosta prevzela skrb, da se mu nabere kaj podpore. Šla bosta do znancev prositi v njegovem imenu...

Ko je drugo leto na veliki petek Bregar stopal domov iz cerkve, je spet pokleknil pred križanega in se globoko zahvalil za veliki nauk ponižnosti, ki ga je bil tako potreben. Ves srečen se je nato vrnil v svoj novi, še lepši dom.

Janez Hladnik

ZA NAŠE GOSPODINJE

Praktični nasveti

Kadar čistiš madeže z bencinom, položi pod tisto mesto kos mehkega blaga, da vsa vasa bencin z raztopljeno nesnažo. Če tako ravnaš, se ne bodo delali bencinski robovi na obleki.

Če so vodeni madeži na volni, drži tisti del nad soparo in polikaj nato volneno blago med dvema vlažnima prtičkoma.

Če namažeš vnanje dno pri kuhinjski posodi s kako maščobo, preden jo pristaviš na odprt ogenj, se saje ne primejo.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 33, Mayo 8182

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj. rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Arguibel 1468), kjer sem na razpolago cenj. klijenteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov lastne znamke

"Iliria"

J. KREBELJ

Marijana Željeznova-Kokalj:

VELIKAN NOČAN IN
MARJETICA

O polnoči je ukradel velikan Nočan deklico Marjetico in jo skril v svoje kraljestvo noči.

Marjetica se je zbudila, poklicala mamico in jo vprašala: "Mamica, zakaj se danes tako dolgo ne zdani."

"Pozabi na mamico," se je oglašil velikan Nočan z glasom, podobnem pasjem lajanju. "Pri meni si, moja si in meni boš stregla z ljubeznijo človeka," je dodal nežno velikan.

Marjetica je zajokala. "Jok ti ne bo pomagal," je dejal trdo velikan. "Obriši solze!" ji je zapovedal.

Marjetica je vzdihnila in ubogala. Na tleh so zableščali demanti, njene solze, in razsvetlili noč. Zagledala je velikana Nočana. Hudo se ga je prestrašila, on se ji je pa nasmešnil: "Dobro ti bo pri meni. Kar si boš pozelela, boš imela, le mame ne."

"Mamica!" je vzkliknila in zdrknila ji je dijamant z njenega lica. Velikan Nočan jo je vzel na roke in vprašal:

"Ej, Marjetica ti mlada, ali me imaš kaj rada?"

Marjetica je odkimala. "Poglej, torte, piškote, čokolado, bonbončke! Vse to je zate!"

Marjetica je vzdihnila.

"Ne bodi žalostna! Pri meni je lepo. Pri meni ni bolečin ni smrti. Žalost ti bom pa pregnal!" Zavižgal je.

Iz teme so se prisvetili zlati ptički in zapeli tako lepo kakor orglje v cerkvi.

Marjetica jih je zamaknjeno poslušala in mislila na mamico. Išče jo, kliče jo in joče za njo.

Ne ptički, ne zlato sadje, ne slaščice, ne velikanova ljubezen ji ni so mogli iztrgati žalosti iz srea.

Marjetica ni vedela, koliko časa je že pri velikanu Nočanu. Samo noč jo je obdajala.

Velikan je bil dober z njo in ved-

no in vedno jo je povpraševal:

"Ej, Marjetica ti mlada, ali me imaš kaj rada?"

Odgovarjala mu je: "Imam te že rada, ker si dober z menoj. Nimam te pa tako rada kakor svojo mamico. Udova je, očetov grob ima, za mojega pa ne ve."

Velikan Nočan pa ni bil zadovoljen. "Bolj me moraš imeti rada!"

"Če pa ne znam!"

"Naučil te bom," je odvrnil in bil še bolj dober z njo.

Marjetica se je navadila teme. Nikoli ni spala, v kraljestvu noči tudi ni spanja.

Začutila je v sebi praznično razpoloženje. Zazdelo se ji je, da sliši zvonove.

"Mamica," je šepnila.

Ozek sončni pramen je pokukal skozi temo. Širil se je in jasneje in jasneje je razločevala brnenje zvonov.

"Mamica!" je vzkliknila.

Skala se je presekala neslišno, sonce se je vsulo v kraljestvo noči in vsa obsijana je stala pred njo mamica.

Za njo so se gnetli kmetje z gorjanci, vilami in motikami.

Mamica je objela Marjetico, kmetje pa so planili na velikana Nočana.

"Stojte, ne storite mu zlega!" je zavpila Marjetica. "Dober je bil z menoj!"

Kmetje so obstali.

Velikan Nočan pa je prvokrat zajokal od sreče:

"Vidim zdaj, Marjetica ti mlada, da imaš me res ti rada!"

solnčni žarki —

zame so le žarki smrti —

si rešila me pogina, smrti!

Bom hvaležen ti vse čase,

kaj želiš si srčno zase?"

Marjetica pa je odgovorila: "Nič, saj imam zdaj svojo mamico. Spremeni nam naše skale v večna polja,

za denar, — nadaljuje Vladimir razburjeno, — temveč morda za veliko in lepo karijero, ki se mi nudi!

— Za denar gre? — Za karijero? — Če je tako, potem govori, — za to imam vedno časa!

— Oče, — reče Vladimir in potegne svojega tasta na stran, — ali se spominjaš pisma, ki je jutraj pripelo iz Petrograda? Ali se spominjaš dopisa petrograjskega ministrstva?

Načelnik si obriše z robcem svoje znojno čelo, ker je preveč pil, kakor pa je mogel prenesti.

Obraz mu je žarel.

— Pismo, — ministrsko pismo, — da, da prav imaš, — ono pismo, v katerem je bila slika — slika one žene!

Ali ni zapisano v onem pismu, da moramo poslati v Petrograd osebo, ki je podobna sliki, če jo najdemo?

— Da, tako je oče! Razen tega pa je v pismu omenjeno, da uradnik, ki bi se mu to posrečilo, ne bo dobil samo visoke nagrade, temveč bo napravil tudi lepo in veliko karijero.

Carica se bo pokazala hvaležna.

— To je vse zelo lepo, — zamrmra Nikita, — toda kje bomo našli to ženo, — jaz ne vidim nobene, ki bi ji bila vsaj malo podobna!

— Oče, ni nama treba dolgo iskati!

Že smo jo našli!

— Našli? — Neumnost!

— Oče, ali je še lahko kje večja sličnost, kakor pa je sličnost med to lepo cigansko kraljico in sliko, ki so nam jo poslali iz Petrograda?

Načelnik ga presenečeno pogleda.

— Mladič, če bi bilo to res, — to bi bila sreča!

Vladimir potegne sliko iz žepa.

— Oče, tu je slika, — reče on, — pogledaj jo! Ali lahko najdeš bolj podobno ženo?

Načelnik začne ogledovati sliko.

Nato se neopaženo poda k odru,

da nam ne bo manjkalo kruha."

"Bodi zemlja vaša mati! In ne le na površju, tudi v notranjosti. Glejte premog, grel vas bo pozimi."

Marjetica se je poslovila, poslovila se je tudi mamica in za njo tudi kmetje.

Velikan Nočan je zrl za njimi. Jokal je. Vsečloveška ljubezen ga je osrečila.

Nihče ga ni več videl.

Kamnita dolina je dobila ime Cvetni dol. Kruha, cvetja in premoga ni manjkalo nikoli tem dolincem.

Manica:

CIGAN IN ŽID

Cigan je nekje iztaknil steklenko žganja. Ves vesel se je podal z njim proti mestu. Ko je ugledal mitnico, se je spomnil, da bo treba od žganja odriniti nekaj dinarjev.

"Škoda bi jih bilo. Morda se bo dalo prikriti," tuhta ciganček in že stisne steklenko pod suknjič ter prekriža roki na prsih.

"Ali imaš kaj davku podvržene?" trdo vpraša mitničar.

"Kje bom vzel," zanjavka cigan.

"Čakaj, da te otipam!"

"Ne boš me," se zareži cigan in steče, kolikor ga nesejo njegove bose noge.

Ali mitničar ima pomagачe.

"Za njim!" zakriči in že jo trije korenjaki ucvrejo za ciganom, ki izginje za bližnjim oglom.

Cigan če tudi uren kot je, dobro ve, da bo svojim preganjalcem težko odpelal. In kakor v svoje odrešenje, butne tam na umazani stezi v starega Juda Izaka, s katerim sta se dobro poznala.

"Za Boga, brate, skrij mi tole! Večno ti bom hvaležen!" zaprosi ciganče Juda in mu pomoli steklenko.

Izak hlastno seže po žganju in ga skrije v svojo dolgo zamazano haljo.

Cigan se zdaj bliskovito zaobrne in skoči na cesto tik pred svoje lovce. Ti ga urno zgrabijo in tirajo nazaj na mitnico.

"Preiščite rokomavha!" kriči mitničar.

Možaki odpenjajo ciganu obleko, tipajo, vse preiščejo toda — nikjer nič.

"Saj sem trdil, da nimam," se posmehuje cigan.

"Prav! Toda zakaj si potem tako bežal?" se jezi mitničar.

"Nu, imam pač zdrave noge!"

Mitničar bi ga bil v svoji besnosti najrajši pretepel. Ker pa mu ne more dokazati ničesar, se z gnjevom obrne od njega.

Črnuharček pa stopa žvižgaje dalje. Po raznih ovinkih se pritihtopi k Izaku.

"Jude, brate, daj mi žganjico! Skupaj se bova krepčala z njo!"

Ampak Izak je slab brate. Hinavsko zavije svoje debele oči in zahrešči:

"Oprosti, ciganče! Nesreča! Ko sem hotel skriti tvoje žganje, so mi nenadno odpovedale roke. Steklenica je padla na tla in se razbila."

Ciganu se zablisnejo črne oči. V divjem srdu je videti strašen. Saj je prepričan, da je Izak žganje skril in ga bo sam izpil. Ve pa tudi, da če kakršnokoli zagode temu lopovu, jo zagode tudi sebi, ker je varal oblast. Če tudi težko, vendar se obvlada in molče izgine.

Minulo je od tedaj nekaj let. Jud je pozabil na ta dogodek. Tem bolj se je pa spominjal nanj cigan.

Bila je velika povodenj Cigan, ki je taboril tam v gozdčku, je stal ob naraslem potoku, ki je prav tisto jutro poplavljal zasilno brv. Cigan, mlad in krepak, pravkar hoče peš čez potok, ko začuje za seboj čudno javkanje:

"Moj Bog, brvi nikjer, meni se pa tako mudi, — o joh, preloh —"

vrnila v gozd in da jo bom sam varoval.

Sedaj pa naj jo dam aretirati?

Razen tega moramo imeti kak izgovor, zakaj smo jo aretirali.

— Izgovora ne potrebujemo, — njeno Veličanstvo je ukazalo, — to nam ora zadostovati.

Če bi njeno Veličanstvo ukazalo, da dam zapreti vse oršovske svinje, da jih uklenem v verige in pošljem v Petrograd, bi moral brez obotavljanja ubogati, svinja pa je, — to boš priznal, dragi moj, mnogo, mnogo več vredna kakor pa neumni človek!

— Moral bi se še posvetovati z Doro, — odgovori po kratkem premisleku Vladimir.

— Neumnost, kaj bo Dora? Ona je pri takih prilikah vedno sentimentalna. — Ona ima sree, — srea pa človek ne sme imeti, ako hoče doseči veliko karijero.

— Toda kako jo bomo aretirali?

— To ne bo težko, — odgovori načelnik. — Predvsem bom sklical vse stražnike in sluga, da nam ne bi cigani storili kaj zalega, — lahko bi namreč še nastala cela bitka.

Ko bodo vsi zbrani, boš stopil ti pred njo in jo aretiraj v imenu Njega Veličanstva, carice Katarine ruske!

Nato jo bomo zaprli v klet naše hiše, ker naš vaški zapor ni več dovolj varen.

Zapor so namreč nekaj časa uporabljali kot svinjak, potem pa ga sploh nismo več uporabljali. — V zaporu namreč ni ničesar več ostalo, ker so svinje požrle tla, opremo in vse stene, ki so bile lesene.

Načelnik Nikita odide, da pripravi vse potrebno za aretacijo.

Vladimir je ostal za grmovjem in si pokrili oči z rokami.

Boril se je sam s seboj.

V duši se mu je pojavilo kesanje. Prisegel je ciganom, da se ne bo njihovi kraljici ničesar zgodiilo, se-

Cigan se zaobrne. Pred njim stoji ves sključen — Izak.

Žila na ciganovem čelu se nabrekne. Lokav nasmeh mu šine okrog napetih ust:

"Aha, ti si, prijatelj Izak. Mudi se ti, praviš. No, če daš za kozarec vina, te pa prenesem čez vodo. Daš?"

"Dam, dam, oh, kako si dober!"

Kakor otroka, vzame cigan suhega Izaka v naročje in stopi z njim v vodo. Na sredi naraslega potoka pa — štrbunk — telebi dedca v valove, sam pa skoči na drugi strani na suho.

"Človek, brat moj, reši me, reši — za Boga milega!" — se dere Jud.

"Ne morem, brate! Roke so mi prav tako odpovedale kakor takrat tebi, ko si držal moje žganje," se mu poroga cigan in prepusti Žida svoji usodi.

Mirko Kunčič:

Jugoslavija

Na zemlji, ki vsa prepojena s solzami, s prelito krvjo je, kjer zarjo svobode stoletja zakrivalo črno nebo je, —

Trije bratje so dom si zgradili skrbno kakor lastovka gnezdo; vanj željo so vročo vklesali, da rasel pod srečno bi zvezdo.

Bežala so leta kot vranci in marsikatero senca sovražna se je priplazila v dom Srba, Hrvata, Slovenca.

Let mnogo vtinilo je v večnost, trdó so viharji bučali, mostove so rušili, meje — mi vztrajali smo in ostali.

In danes ko spet sovražni se val proti zemlji nam dragi vali hrabra naša vojska in narod junaško na braniku stoji!

daj pa naj potepta svojo obljubo, — naj jo potepta na sam poročni dan! —

Ali ne bi to bil greh, težak greh, ki se mu bo nekoč še kruto maščeval?

Vladimir je sicer Doro iskreno ljubil, bil je sicer poštenjak, toda zelo častihlepen.

Tako se je sedaj odločil, da bo poteptal svojo obljubo.

Hotel je napraviti karijero.

Hotel je postati mogočen in bogat.

Dora je medtem stopila k ciganski kraljici, ker je opazila, da moški preveč nadlegujejo izredno lepo mlado deklico.

Zdelo se ji je, da ji mora pomagati.

Dolgo je opazovala kraljico ciganov, ki ni niti od daleč izgledala tako kakor njeni spremljevalci.

Njena koža ni bila rumenkasta, njene oči se niso tako divje svetile, pa tudi lase ni imela tako temnočrne kakor druge ciganke.

— Pridi, — reče ona in prime mlado deklico za roko, — pojdi z menoj v ono tiho senco, tam sedi in se odpočij, ker te je ples gotovo zelo utrudil!

Dora vzame z mize krožnik s tortami in sadjem, vzame tudi vino, nakar se napoti s ciganko na osamljen prostor.

Ta prostor je bil obraščen z divjo vinsko trto.

Listje je bilo sedaj že rdeče, — bila je jesen, — toda bilo je še vedno tako gosto, da se je zgrinjalo nad Doro in ciganko kakor kak rdeč plašč.

Tukaj sta obe deklici lahko mirno sedeli, ni se jima bilo treba bati, da ju bo kdo nadlegoval.

Ti jočeš, — reče Dora in začudeno gleda ciganko v obraz, po katerem so polzele velike solze.

(Nadaljevanje prihodnjic)